

Commissie Dierenwelzijn – ethiek en Wetgeving

Houderijrichtlijnen **Cluster 3h**

Zaadetende uitheemse vogelsoorten.

Familie Fringillidae (1)

Geslachten *Carpodacus*, *Chloris*, *Eophona*, *Mycerobas*,
Pyrrhula, *Serinus*, incl. Kanarie

2021

Document 2021 DE&W 24

© 2021 [Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers](#)

De NBvV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de teksten van deze monografie of de toepassing van de adviezen.

Printed on demand:

Bondsbureau [Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers](#)

Bergen op Zoom

Op het voorblad: *Serinus mozambica* = Mozambique sijs

Foto: © Pieter van den Hooven

Inleiding

Eén van de pijlers van de Missie van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is:
Het bevorderen van een kennis- en informatieoverdracht naar haar leden toe, waardoor zij in staat kunnen zijn hun vogels hobbymatig en duurzaam te houden, met in achtneming van de normen en waarden op het gebied van de gezondheid en het welzijn van hun vogels.

De basiskennis die nodig is op een verantwoorde wijze kooi- en volièrevogels te houden is verwoord in het “Handboek Vogelverzorging” geschreven door de Commissie Dierenwelzijn, –ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers.
ISBN 978-90-582129-5-5.

Aanvullend op het Handboek Vogelverzorging zijn en worden voor veel vogelsoorten “Houderijrichtlijnen” geschreven.

Op basis van de praktijkervaringen van fokkers wordt extra aandacht besteed aan de huisvesting- en verzorgingsnormen die specifiek van toepassing zijn voor de beschreven vogelsoort.

Ook het verloop van het broedseizoen wordt beschreven.

De beschreven vogelsoorten zijn opgedeeld in clusters.

Deze indeling is afgeleid van de indeling in groepen zoals die in de avicultuur gebruikt worden.

Iedere cluster is ingericht in een vermelding van de orde, familie, geslacht en soort in een alfabetische volgorde van de wetenschappelijke namen.

In de praktijk is het vaak gewenst dat een vogelliefhebber bij het aanschaffen van een nog niet eerder gehouden vogelsoort, vooraf zo volledig mogelijk wordt geïnformeerd over de specifieke kennis die nodig is om op een verantwoorde wijze de vogelsoort te houden en of er mee te fokken.

Een houderijrichtlijn is hiervoor een goede informatiebron.

Alle verschenen houderijrichtlijnen zijn, opgedeeld in clusters, beschikbaar op de website van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. www.nbv.nl

Onlosmakelijk verbonden met houderijrichtlijnen zijn huisvestingsrichtlijnen

In bijlage A is een huisvestingsmatrix opgenomen voor vogelsoorten die behoren tot cluster 3h.

Voorjaar 2020

Gereviseerd augustus 2021

Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving NBvV

Afdeling Educatie en kennisoverdracht.

Henk van der Wal

Jan de Bruine

Inhoudsopgave cluster 3h Zaadetende uitheemse vogels

Orde Passeriformes

Algemene houderijrichtlijn voor zaadetende uitheemse vogelsoorten. 5

Familie: Fringillidae = vinkachtigen 1

Geslacht *Carpodocus*

Carpodocus mexicanus Mexicaanse Roodmus 11

Geslacht *Chloris*

Chloris spinoides Himalaya groenling 17

Geslacht *Eophona*

Eophona migratoria Chinese appelvink 23

Geslacht *Mycerobas*

Mycerobas affinis Affini appelvink 28

Geslacht *Pyrrhula*

Pyrrhula erythaca Masker goudvink 33

Geslacht *Serinus*

Serinus atrogularis Zwartkeel geelstuitedelzanger 39

Serinus dorsostratus Witbuik cini 45

Serinus flaviventris Geelbuik cini 51

Serinus frontalis Diadeem cini 57

Serinus leucopygius Witstuitedelzanger 63

Serinus mozambica Mozambique sijs 69

Serinus sulphuratus Zwavelgele dikbekcini 75

Aanvulling juli 2021

Serinus canaria domestica Kleurkanarie 81

Serinus canaria domestica Zangkanarie Harzer 87

Serinus canaria domestica Zangkanarie Waterslager 94

Bijlage A:

Huisvestingsmatrix voor vogelsoorten, opgenomen in cluster 3h. 101

Algemene Houderijrichtlijn

Zaadetende uitheemse vogelsoorten

Cluster 3h

Doel van de algemene houderijrichtlijn voor zaadetende inheemse vogelsoorten.

Het doel van deze algemene houderijrichtlijn is het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met deze groep vogels die wordt gerekend tot de volière- en kooivogels.

Dit vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze groep vogels gewaarborgd is als zij in een beschermde omgeving en een gecontroleerd milieu worden gehouden.

Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het soort eigen gedrag, het in stand houden van een goede welzijn en gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Soortspecifieke houderijrichtlijnen.

Naast deze algemene houderijrichtlijn zijn voor meerdere soorten afzonderlijke houderijrichtlijnen geschreven.

Deze zijn verzameld in de documenten Houderijrichtlijnen Cluster 3a t/m k Documentnummers 2020 DE&W 16 t/m 2020 DE&W 27.

Taxonomie

In cluster 3h zijn alleen de families en geslachten opgenomen van aantoonbaar in Nederland gehouden vogels waarvoor houderijrichtlijnen beschikbaar zijn en die behoren tot de familie Fringillidae

Cluser 3h

Familie	Geslacht	Soort
Fringillidae	Carpodacus	1 soort
	Chloris	1 soort
	Eophoma	1 soort
	Mycerobas	1 soort
	Pyrrhula	1 soort
	Serinus	5 soorten

Land van herkomst

Zaadetende uitheemse soorten komen voor in verschillende werelddelen
Dit wordt in de afzonderlijke houderijrichtlijnen aangegeven.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoorten is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

Status IUCN Red List.

De status op de IUCN Red List of Threatened Species geeft de mate van bedreiging op het voortbestaan van een vogelsoort aan. De gradaties die daarbij worden onderscheiden zijn uitgestorven (EX), uitgestorven in het wild (EW), kritiek = ernstig bedreigd (CR), bedreigd (EN), kwetsbaar (VU), gevoelig (NT), van bescherming afhankelijk (CD), niet bedreigd = veilig (LC).

Het is sterk afhankelijk van de soort welke gradatie van toepassing is.

De van toepassing zijnde status moet per soort vastgesteld worden en staat vermeld op de houderijrichtlijn van een beschreven soort.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluidende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een zaadetende uitheemse vogelsoort lang in een goede gezondheid verkeren.

---

¹ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze wordt uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor zaadetende uitheemse vogels

Deze vogels kunnen ondergebracht worden in met struiken en heester, riet, bamboe en hoog gras beplante buitenvolières, maar ook in grote binnenvluchten en vluchtkooien.

Als de vogels in kooien worden gehuisvest dan verdient het de voorkeur per koppel een kooi te gebruiken met de minimale afmetingen van 100x100x50 cm.

De zitstokken worden dan aan de uiterste zijden aangebracht.

Op deze manier hebben de vogels ook in een kooi voldoende vliegruimte.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen 60 tot 70%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd.

De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 10° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 30° C moet bedragen.

Vogels die in een buitenvolière zijn ondergebracht moeten bij vorst bij voorkeur naar binnen worden gebracht.

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C.

Vogels zijn gevoelig voor mist/vocht.

In de herfst met nachten met kans op nevel, mist, koude en regen worden de vogels binnen gehouden.

Uitheemse vogelsoorten hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de uitheemse zaadetende vogels is aanvullend onderstaand van toepassing:
Het zijn als regel sociale vogels die in een ruime volière goed samengehouden kunnen worden met tropische vogels. Voorbeelden daarvan zijn zebra-vinken, andere gorzen soorten, spitsstaartamadines, Chinese dwergkwartels, Forbes papegaaiamadines.
Indien het gedrag van een uitheemse vogelsoort hiervan afwijkt, wordt dit vermeld in de afzonderlijk geschreven houderijrichtlijn.

Het fokken met de zaadetende uitheemse vogelsoorten

Uitheemse vogelsoorten zijn in het tweede jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint in algemeen in het voorjaar zo tussen maart en april.

Sommige soorten hebben een broedperiode dat meer verschoven is naar het najaar.

Dit wordt in de betreffende houderijrichtlijnen aangegeven.

Ze maken zelf een nestje op de grond, in een rietpol of tussen de beplanting.

Per broedseizoen worden niet meer dan twee broedrondes mogelijk gemaakt. Afhankelijk van de omstandigheden kan een derde broedronde ingelast worden.

In iedere broedronde worden 3 tot 5 eitjes gelegd. Na het leggen van het laatste eitje begint de pop te broeden.

De broedtijd bedraagt zo'n 13 - 14 dagen.

Het gemiddelde uitkomstpercentage is 90 – 100%.

Hoewel de vogelsoorten worden aangemerkt als zaadetende vogels worden in vele gevallen de jonge vogels bijna uitsluitend gevoerd met insecten. Als de pop al weer zit te broeden in een door de man nieuw gemaakt nest worden de jonge vogels gevoerd door de man.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

De jongen komen goed door de jeugdruï.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoorten wordt gefokt. Door de NBvV zijn voor veel uitheemse vogelsoorten standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

Zoals de aanduiding die al vermeld zijn de vogelsoorten zaadeters.

Fabrieksmatig worden voor deze vogelsoorten hoogwaardige zaadmengsels aangeboden.

Specifieke voedingsbehoeften zijn opgenomen in de afzonderlijke houderijrichtlijnen.

De samenstelling kan ook variëren afhankelijk van de verschillende seizoenen die de vogels doormaken zoals het broedseizoen, de ruiperiode, het tentoonstellingsseizoen en de rustperiode.

Naast zaden hebben de vogels ook behoefte aan dierlijke eiwitten. Deze kunnen in de vorm van zachtvoer of eivoer aan de vogels worden verstrekt.

Dit type voer wordt ook fabrieksmatig aangeboden maar er zijn ook veel vogelliefhebbers die hun eigen eivoer op kundige wijze maken.

Kiemzaden, groenten en fruit kunnen een aanvulling vormen op de voeding van de vogels. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de hoge vochtwaarden die geen echte voedingswaarde hebben.

Gespecialiseerde fokkers geven hun vogels in het broedseizoen als voedingssupplement ook diepvries pinkies en buffalowormen. Dit vanwege een hoog eiwit gehalte, goed voor de groei van de jonge vogeltjes en het in broedstemming brengen van volwassen vogels. Voorkomen moet worden dat er een overdosering van dierlijk eiwit optreedt. Soms zal de pop dan vroegtijdig de jongen verlaten en opnieuw beginnen te nestelen.

Voor een goede spijsvertering is het nodig dat de vogels over kiezel en grit kunnen beschikken.

Vogels hebben ook mineralen nodig. Deze zitten onvoldoende in de zaadmengsels. Tekorten aan mineralen kunnen ernstige gezondheidsproblemen geven. Om dit te voorkomen zijn diverse zachtvoerders en zelfs voedingssupplementen beschikbaar.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteintjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteintjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels ook schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering. Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volières en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat.

In kooien kan badwater verstrekt worden door middel van kunststof badjes die tijdelijk voor de kooi worden gehangen. In volières kan badwater worden vertrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Uitheemse vogelsoorten die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat is aangegeven in de houderijrichtlijn die voor de vogelsoort is opgesteld. Daarnaast heeft de NBvV onder - Vogelindex.nl - een lijst met ringmaten van vele vogelsoorten beschikbaar via haar website.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is.

Aanschaf.

De aanschaf van uitheemse vogels als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels. Het verdient aanbeveling dat de verkoper aan de koper niet alleen een overdrachtsverklaring afgeeft, maar ook een kopie van de bijbehorende houderijrichtlijn.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de uitheemse zangvogels is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de

houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of uitheemse zaadetende zangvogels enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoorten zullen zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, –ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze algemene houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2011, deel 16, ISBN 9788496553781

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006. ISBN 9789073217119

Links.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Mexicaanse roodmus

2021, versie 1.2

NBvV code F2. 13.001.001/002

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinkachtigen
Geslacht: Carpodacus

Soort: Carpodacus mexicanus mexicanus

Soorten/ondersoorten:

Er zijn 10 ondersoorten.

Land van herkomst:

Het land van herkomst is Mexico en het Zuidwesten van Amerika.

Tegenwoordig komt de vogel voor in een gebied tussen Canada en Mexico.

Beschrijving vogel:

De lengte van de vogel is 13 tot 14 cm.

Synoniem is Haemorhous mexicanus centralis

De Mexicaanse Roodmus wordt gerekend tot de tropische vogels en tot de vinkachtigen, wat ook herkenbaar is aan de bouw van het lichaam.

In de broedtijd verschilt de kleur in de bevedering tussen beide geslachten.

De man is dan rood om de kop en voor de borst en buik. Deze kleur zwakt na de broedtijd af. De pop is bruinachtig.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volièrè- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volièrè- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Mexicaanse roodmus** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volièrè- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièrè- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen² van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Mexicaanse roodmus lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

- Virale aandoeningen
- Bacteriële en mycotische aandoeningen
- Parasitaire aandoeningen
- Metabole en erfelijke aandoeningen
- Traumatische aandoeningen

---

² Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrèvogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volièr- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Mexicaanse roodmus.

De Mexicaanse Roodmus kan het best ondergebracht worden in een ruime beplante volièr met enkele hoog geplaatste takken of zitstokken.

Per koppel moet minimaal gerekend worden met een grondoppervlakte van 50 x 50 cm. De volièr moet tenminste 2 m. hoog zijn.

Naast een beplante volièr dienen de vogels te kunnen beschikken over een droog en tochtvrij nachthok, waarin de relatieve luchtvochtigheid niet hoger is dan 75%.

De temperatuur is niet zo belangrijk, wel het aantal lichturen welke toch tenminste 13 uur moet zijn.

Hoe meer lichturen des te eerder zijn de vogels broedrijp.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Mexicaanse roodmus is aanvullend onderstaand van toepassing:

Sommige fokkers geven er de voorkeur aan geen andere soorten in een volièr onder te brengen. Anderen plaatsen de vogels zonder problemen in gemengde volières.

Het verdient evenwel aanbeveling deze vogels niet te plaatsen in dezelfde ruimte waarin ook roodfactorige vogels zijn ondergebracht.

Kritieke situaties ontstaan ook wanneer de jonge mannen rood beginnen te kleuren. Dan kunnen de oudere mannen beter tijdelijk gescheiden worden van de jongen.

Het fokken met de Mexicaanse roodmus.

Het fokken met Mexicaanse Roodmussen is niet moeilijker dan met andere vinkachtigen.

De vogels zijn in het 2^e jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint als regel in mei, bij gebruik van kunstmatige verlichting kan dit wel verschoven worden naar maart.

Het nest is vrij eenvoudig. Als basis kan een houten of kunststof nestbakje worden gebruikt zoals deze ook bij b.v. kanaries gebruikt worden. Ze maken dan met nestmateriaal een open nest.

De vogels kunnen buiten in de volièr broeden als het nest wat wordt beschermd tegen regen.

Ook kan in broedkooien worden gefokt.

De afmeting van deze broedkooien moet bij voorkeur 50 x 50 x 50 cm zijn.

Per broedjaar worden maximaal twee broedronden mogelijk gemaakt, daarna worden de mannen en poppen gescheiden.

Per broedronde worden vier tot vijf eitjes gelegd die door de pop zelf worden uitgebroed.

De broedtijd is 13 – 14 dagen waarna het gemiddelde uitkomstpercentage 85% is.

De ouders brengen samen de jongen groot.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

De vogels komen vlot door de jeugdruï.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, aug. 2001, blz. 327 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, nov. 2001, blz. 22 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Daarnaast zijn er meerdere kleurmutaties bij de fokkers ontstaan en erfelijk vastgelegd.

Voeding, drinken en badwater.

De Mexicaanse Roodmus is een zaadeter.

Een goed kanariezaad mengsel is een goede basis voor de voeding van deze vogel. Dit zaadmengsel kan aangevuld worden met eivoer (rood) en levend voer in de vorm van meelwormen waarvan de kop verwijderd is.

In een beplante voliëre worden ook graag insecten en bladluizen gegeten. Ook een stukje appel eten ze graag.

Het eivoer dat gegeven wordt moet rood eivoer zijn waaraan enig kleurstimulerende voeding is toegevoegd om de kleur van de bevedering van de man te verstreken.

Zonder roodvoer vervaagt deze kleur. Dit eivoer is fabrieksmatig verkrijgbaar, maar kan ook zelf worden aangemaakt.

Grit, kiezel en schoon drinkwater mogen niet in het voedsel aanbod ontbreken.

Ook kunnen ter bevordering van de algehele conditie voedingssupplementen worden verstrekt in de vorm van vitamines, mineralen en aminozuren.

Mexicaanse roodmussen hebben naast zaadmengsels ook schoon en vers drinkwater nodig. Het is ook wenselijk dat regelmatig schoon en vers badwater, bij voorkeur in schalen, tot hun beschikking staat.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Mexicaanse roodmussen die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De vogels worden gedurende drie jaar gevraagd als Eigen Kweek en worden tijdens de tentoonstelling ondergebracht in een universeelkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of voliëres worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Mexicaanse roodmus is 2,9 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Mexicaanse roodmus niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van een koppel Mexicaanse roodmussen als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Mexicaanse roodmus is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Mexicaanse roodmussen enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn -ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door H.Tj. Sikkes, Thomas Pijnacker, fokkers van Mexicaanse roodmussen.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen Mexicaanse roodmus, uitgegeven door de NBvV, 2016 – 2020.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

BirdLife International 2012. *Carpodacus mexicanus*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Himalaya Groenling

2021, versie 1.2

NBvW code F2. 13.030.002

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinkachtigen
Geslacht: Chloris

Soort: **Chloris spinoides spinoides**

Soorten/ondersoorten:

Er is een ondersoorten

Chloris s. heinrichi

Land van herkomst:

Bhutan; China; India; Myanmar; Nepal; Pakistan; Thailand; Vhietnam

Oorspronkelijk biotoop:

Parklandschappen, boomgroepen en bosranden.

Beschrijving vogel:

De Himalaya Groenling heeft als synoniem: Himalaya sijs.

De Himalaya Groenling is een vogel van circa 14 cm.,
gemeten tussen de punt van de snavel en het uiteinde van de staart.

De man en pop verschillen van kleur.

De man:

De snavel is hoornkleurig. De oogring is donkergrijs, de iris en pupil zijn zwart.

Vanaf de snavelbasis loopt een gele wenkbrauwstreep over het oog door tot in de nek. De kopbevedering is olijfgroen. De teugel is zwart.

De nek bevedering wordt gevormd door een gele band die doorloopt tot in de hals en keel.

De rugdek mantel is olijfgroen. De stuit en bovenstaart dekveren zijn geel.

De keel is dieper geel dan de hals, borst en buik. Het onderlichaam is wit. De flanken zijn licht grijs.

De vleugeldekveren zijn donkergrijs. De schoudertekening is geel. De kleine vleugelpennen zijn zwart met een gele omzoming. De middelste vleugelpennen zijn zwart met witte uiteinden. De grote vleugelpennen zijn zwart. De buitenste vleugelpennen hebben een geel midden stuk, waardoor de kenmerkende gele spiegel ontstaat.

De staartpennen zijn zwart, de buitenste staartpennen hebben een gele buitenvlag.

De pootkleur is vleeskleurig met lichte nagels.

De pop:

De pop heeft een zwakker geelbezit dan de man.

De zwarte vleugelpennen zijn bij de pop grijs zwart.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Himalaya Groenling**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen ³van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

---

³ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Groenling lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Groenlingen willen wel gevoelig zijn voor Coccidiose.

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van voliëre- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBVV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Himalaya Groenlingen.

Groenlingen worden bij voorkeur onder gebracht in voliëres van 200 x 200 x 200 cm of in soortgelijke vluchten.

Tijdens het broedseizoen kunnen Groenlingen ook paarsgewijs ondergebracht worden in grote broedkooien van 80x40x50 cm .

Als vogels in deze broedkooien binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen 60 tot 70%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd.

De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 15° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 30° C moet bedragen.

Himalaya Groenlingen hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 10 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden.

Vogels die in een buitenvoliëre zijn ondergebracht moeten bij vorst naar binnen worden gebracht.

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C.

Vogels zijn gevoelig voor mist/vocht. In de herfst met nachten met kans op nevel, mist, koude en regen worden de vogels afgeschermd gehouden door de voliëre of de vluchten te voorzien van een dicht dak en gesloten zijwanden of een tocht- en vorstvrij nachthok.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Himalaya Groenling is aanvullend onderstaand van toepassing:
Gespecialiseerde fokkers geven de voorkeur aan het per koppel onderbrengen van de Groenlingen in een volière of vlucht. Ze hebben in gezelschap van andere vogelsoorten toch wel een sterk territorium verdedigend gedrag.

Het fokken met de Himalaya Groenling.

Groenlingen zijn in hun tweede jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint meestal in april/mei.

Het nest van een Groenling wordt gemaakt in een open nestkastje, traliekastje, nestkorfje met een kokosnest vastgebonden in een conifeer of een zelfgebouwd nest in een conifeer of een kapelletje dat bekleed wordt met heggentakjes..

In het broedseizoen wordt tweemaal de gelegenheid gegeven om te broeden.

Per broedronde worden vier tot zes eieren gelegd.

De pop broedt zelf de eieren uit.

De broedtijd bedraagt 14 dagen vanaf het leggen van het vierde ei.

Het uitkomstpercentage is hoog, tot 95%.

De ouders brengen zelf de jongen groot.

In de periode tot aan de jeugdruï is geen sprake van een opvallend sterftcijfer.

In deze periode zijn nog geen geslachtskenmerken te onderscheiden.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, juni 1984, blz. 268

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, juli 1993, blz. 327

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Himalaya Groenling is een zaadeter.

Speciaal voor dergelijke vogels worden door verschillende fabrikanten speciale zaadmengsels in de handel gebracht. Deze mengelingen bevatten zowel grove als fijne zaden.

Tijdens het broedseizoen en de periode van de rui wordt zachtvoer verstrekt in de vorm van eivoer

Dit kan fabrieksmatig voer zijn, maar er zijn ook fokkers die dit zelf maken met behulp van beschuitmeel, eieren, Aves opfok. Hieraan kunnen ook nog kiemzaden toegevoegd worden.

Tijdens de periode dat er jonge vogels zijn wordt het voeraanbod uitgebreid met dierlijk eiwit in de vorm van meelwormen, pinkies en buffalowormen.

Het voeren van insecten moet echt beperkt worden tot zo'n 16 dagen waarin er jonge vogels zijn. Bij langer voeren zullen de mannen te vechtlustig worden.

Het totale voedingsaanbod kan naast grit, kalk, sepia en kiezel nog worden aangevuld met diverse sporenelementen.

De vogels krijgen in de volière dagelijks vers drinkwater.

Dagelijks hebben vogels ook schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering. Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volières en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Himalaya Groenlingen die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Het traject van gewenning gebeurt in fasen; vanuit de volière of vlucht gaan ze eerst in de grote broedkooien en daarna in de tentoonstellingskooi.

De vogels mogen gedurende drie jaar als Eigen Kweek ingezonden worden en ondergebracht in een universeelkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringmaat is 2,9 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Himalaya Groenlingen niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Himalaya Groenlingen als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Himalaya Groenlingen is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Himalaya Groenling kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren. 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15. ISBN 97884946553682

Links.

BirdLife International 2012. *Carduelis spinoides*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Chinese Appelvink

2021, versie 1.2

NBvV code F2. 13.036.002

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinkachtigen
Geslacht: Eophona

Soort: **Eophona migratoria migratoria**

Soorten/ondersoorten:

Er is een ondersoorten:
Eophona m. sowerby.

Land van herkomst:

De nominaatvorm heeft als verspreidingsgebied Oost- en Zuid Oost Azië en Japan.

Oorspronkelijk biotoop:

Komt voor in cultuurlandschappen met middelhoge bomen en struiken

Beschrijving vogel:

De Chinese Appelvink is een vogel met een forse indruk en een grootte van ca 20 cm.

Er is kleurverschil tussen de man en de pop.

De man:

De snavel is zwaar van vorm, geel en met een zwarte punt. Om de snavelbasis loopt een grijze ring. In het broedseizoen is de snavel donkerblauw. De iris is donkerrood met een zwarte pupil.

De kopbevedering is zwart en loopt halverwege de nel terug naar de hals en keel. Zo wordt een zwart masker gevormd. De rug, onderrug en stuit zijn lichtgrijs.

De borst, buik en onderlichaam zijn grijs. Het onderste gedeelte van de flank is kaneelbruin.

De onderstaart dekveren zijn wit.

De vleugeldekken zijn bruin grijs. De slagpennen zijn zwart met lichte uiteinden. De staartpenen zijn zwart.

De pootkleur is vleeskleurig met lichte nagels.

De pop mist het zwarte masker, de kopbevedering is grijsbruin. Ook de staartpenen zijn lichter van kleur. De snavel is in de broedtijd ook donkerblauw.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;

- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern LC ver 3.1, 2014 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volièr- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volièr- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Chinese Appelvink**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volièr- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièr- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen ⁴van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Chinese Appelvink lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

---

⁴ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:
Virale aandoeningen
Bacteriële en mycotische aandoeningen
Parasitaire aandoeningen
Metabole en erfelijke aandoeningen
Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Chinese Appelvink.

Chinese Appelvinken worden bij voorkeur gehuisvest in een volière.

Sommige fokkers hebben een volière waarin geen andere vogelsoorten in voorkomen, anderen hebben een ruime volière waarin dat vaak wel kan.

Een vloeroppervlakte van zo'n 5000 cm² volstaat om een Chinese Appelvink de mogelijkheid te bieden zijn natuurlijk gedrag te tonen.

Het is mogelijk meerdere poppen bij een man te plaatsen als er ook gezorgd wordt voor voldoende nestkastjes.

In de buitenvolière zijn ze bestand tegen strenge vorst.

In volières die in een binnenruimte worden geplaatst moeten voorzieningen aangebracht worden die toch wel de luchtkwaliteit bewaken en zorgen voor voldoende lichturen.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Appelvink is aanvullend onderstaand van toepassing:

Tijdens het broedseizoen zullen de mannen hun territorium flink verdedigen. meerdere koppels bij elkaar is af te raden omdat de mannen onderling erg agressief kunnen zijn.

Buiten het broedseizoen kunnen ze wel met andere vogelsoorten gehouden worden als de volière maar groot is en er ruimte is om te schuilen.

Het fokken met de Chinese Appelvink.

Chinese Appelvinken zijn in hun tweede jaar broedrijp.

Ervaren fokkers geven de voorkeur aan wat oudere vogels.

Het broedseizoen begint omstreeks de maand april.

De vogels zijn wat slechte nestbouwers maar kunnen toch zelf een nest maken in een gevorkte tak of in een open nestkastje. Als nestmateriaal wordt gras, mos, kokosvezels en dergelijke gebruikt.

Ze maken hun nest vaak vlak boven de grond.

Het aantal broedrondes per seizoen wordt beperkt tot twee.

Per broedronde worden gemiddeld vier eitjes gelegd, die door de pop zelf worden uitgebroed.

De broedtijd bedraagt 14 dagen.

De ouders brengen zelf de jongen groot.
In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, april 1995, blz. 13
Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, juli 2008, blz. 218

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er sinds 1984 succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Chinese Appelvink is een zaadetende vogel.
Afhankelijk van het seizoen zijn er voor de Appelvink diverse zaadmengelingen voor tropische vogels beschikbaar, welke aangevuld kunnen worden met zaden voor grote parkieten en papegaaien, onkruidzaad en kiemzaad.

Tijdens het broedseizoen kan het dierlijk eiwit wat opgevoerd worden door het verstrekken van insecten, diepvries pinkies, levende buffalowormen en insecten uit de natuur.

Als zachtvoer krijgen de Chinese Appelvinken een mengsel van eivoer/krachtvoer en universeelvoer.

Het totale voedingsaanbod kan naast grit, kalk, sepia en kiezel nog worden aangevuld met diverse sporenelementen.

De vogels krijgen in de volière dagelijks vers drinkwater.
Vers badwater wordt gegeven in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Appelvinken die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.
Deze vogelsoort kan gedurende twee jaar ingezonden worden als Eigen Kweek en worden ondergebracht in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Bruinborst rietvink is 3,5 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Chinese Appelvink niet verplicht

Aanschaf.

De aanschaf van Chinese Appelvinken als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt. Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Chinese Appelvink is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Chinese Appelvink kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 1, opgesteld door de keurmeestersvereniging Tropische Vogels en Parkieten, uitgave van de NBvV 2020, blz. 73 e.v.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682

Links.

BirdLife International 2014. *Eophona migratoria*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Affini appelvink

2021, versie 1.2

NBvV code F2. 13. 036.002

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes
Familie: Fringillidae = vinkachtigen
Geslacht: Mycerobas

Soort: **Mycerobas affinis**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn geen ondersoorten

Land van herkomst:

Bhutan; China; India; Myanmar; Nepal; Thailand

Oorspronkelijk biotoop:

Naald- en loofbossen ter hoogte van de 2000 – 4000 m

Beschrijving vogel:

De Affini appelvink heeft als synoniemen: Gele appelvink, Gekraagde kernbijter, Geelrug dikbek, Halsband dikbek.

De vogel is 22 – 24 cm groot.

Er is een duidelijk kleurverschil tussen de man en de pop.

De man:

De snavel is fors en hoornkleurig. De oogring is licht en smal, de iris is oranjerood met een zwarte pupil.

De kopbevedering is zwart en is duidelijk en scherp afgetekend van de hals en nek. De nek is goudgeel. Ook de rug is goudgeel. De stuit en bovenstaart dekveren zijn zwart. De keel is zwart. De hals, buik, flanken, buik en onderlichaam zijn goudgeel.

De vleugeldekveren, de vleugelpennen en de staartpennen zijn zwart met een blauwe metalen glans.

De poten zijn vleeskleurig met donkere nagels.

De pop:

De snavel is loodgrijs. De oogring is smal en donker. De iris is oranjerood met een zwarte pupil.

De kopbevedering is minder zwart dan bij de man. De nek en rug en de stuit zijn olijfgroen.

De keel heeft de kopkleur. De hals, borst, flanken, buik en onderlichaam zijn olijfgroen.

De vleugeldekveren zijn olijfgroen. De vleugel- en staartpennen zijn zwart.

De poten zijn vleeskleurig met donkere nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Affini appelvink**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen ⁵van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

---

⁵ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Affini appelvink lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels zijn opgenomen in het “Handboek Vogelverzorging” zoals deze onder auspiciën van de NBvV in 2016 is uitgegeven.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Affini appelvink.

De Affini appelvinken worden bij voorkeur ondergebracht in een volière.

Deze kan afmetingen hebben van b.v. 300 cm diep waarvan de helft overdekt. In de volière kan begroeiing aanwezig zijn.

Ook kunnen de vogels per koppel ondergebracht worden in een vlucht met b.v. de afmetingen 300 x 75 x 200 cm (lxbxh)

De vogels zijn winterhard, maar moeten wel beschutting kunnen vinden tegen tocht en regen.

Bij extreme lage temperaturen verdient de aanwezigheid van een droog en tochtvrij nachthok de voorkeur.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren zijn beschreven in het “Handboek Vogelverzorging” zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Affini appelvink is aanvullend onderstaand van toepassing:

De vogels hebben een rustig karakter en kunnen in een volière als koppel goed samen gehouden worden met Nachtegalen en Shama-lijsters. Het is niet aan te raden meerdere koppels in een volière of vlucht te plaatsen.

Het fokken met de Affini appelvink.

De Affini appelvink is in het tweede jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer in de maand mei. De vogels broeden buiten en mede daarom wordt als nestgelegenheid een kapelletje aangeboden. Zij maken hierin zelf een grof nest met behulp van b.v. sisal, kokosvezel en takjes.

Het aantal broedrondes per jaar wordt beperkt tot twee, in sommige gevallen kan overwogen worden tot een derde broedronde.

Per broedronde worden 3 – 4 eieren gelegd. Deze worden door de pop uitgebroed, de man broedt niet mee, maar voert wel de jongen.

De broedtijd bedraagt 14 – 15 dagen, het uitkomst percentage is 80 – 90%.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen sprake van een opvallend sterftcijfer. Het zijn sterke vogels. Het geslacht van de jongen is voor de jeugdruï al vast te stellen aan de hand van de kleurontwikkeling in de bevedering. Ze komen vlot door de jeugdruï, alleen late jongen doen er veelal wat langer over. Het verdient aanbeveling om toch vooral in de periode dat er jonge vogels in het nest liggen de oudervogels te voorzien van huisjesslakken en ander dierlijk voedsel.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, jan. 2006, blz. 6

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. De vogelsoort is voor het eerst in 1997 in Nederland gefokt bij vogelliefhebbers die hobbymatig vogels houden.

Voeding, drinken en badwater.

Affini appelvinken zijn zaadeters.

Daar ze graag wat grovere zaden eten wordt een goed goudvinkenmengeling gegeven.

Tijdens het broedseizoen kan het dierlijk eiwit wat opgevoerd worden door het verstrekken van insecten, diepvries pinkies, buffalowormen, meelwormen, huisjesslakken en insecten uit de natuur.

Als zachtvoer krijgen de Appelvinken een mengsel van 50% hard gekookt ei en 50% fabrieks eivoer.

Het totale voedingsaanbod kan naast grit, kalk, sepia en kiezel nog worden aangevuld met diverse sporenelementen.

De vogels krijgen in de volière dagelijks vers drinkwater.

Vers badwater wordt gegeven in open schalen, in de winter 1x per week en in de zomer dagelijks.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Affini appelvinken die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling. Ze kunnen drie jaar als Eigen Kweek worden ingezonden en worden ondergebracht in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is erop gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Affini appelvink is 4 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Affini appelvink niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van de Affini appelvink als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van zes weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Affini appelvink is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Affini appelvinken enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door Ben Huijbers, fokker van Affini appelvinken en lid van de NBvV.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

BirdLife International 2012. *Mycerobas affinis*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Masker goudvink

2021, versie 1.2

NBvV code F2. 13. 030.021

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinkachtigen
Geslacht: Pyrrhula

Soort: **Pyrrhula erythaca erythaca**

Soorten/ondersoorten:

Een ondersoort is de
Pyrrhula erythaca owstoni – komt voor in Taiwan.

Land van herkomst:

Oostelijk Himalaya tot Centraal en Noordoost China.

Oorspronkelijk biotoop:

Komt voor in bossen en wouden.

Beschrijving vogel:

De Masker goudvink is een vogel van 15 cm.

De man en pop verschillen in kleur van elkaar.

De man heeft een zwart masker rond het zwarte oog.

Achter het masker om loopt een witte rand die overgaat in de grijze kopkleur. De rug is grijs. De man heeft een oranje-rode borstkleur. Deze kleur is te handhaven als de vogel kleurvoer krijgt. Als dit niet verstrekt wordt vervaagt de borstkleur tot geel.

Het onderlichaam is wit. De vleugel en staartpennen zijn zwart. Op de vleugels zijn heldere witte vlekken aanwezig.

De pop heeft een kleiner masker. De rug en borst zijn overwegend bruin met een wit onderlichaam.

De vlekken op de vleugels zijn bruinachtig.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);

d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

Deze vogelsoort staat op de Europese Soortenlijst bijlage D.
Vogels op bijlage D zijn niet door een CITES appendix beschermd.
Het zijn wel beschermde uitheemse vogels.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Masker goudvink** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁶ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Masker goudvink lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

---

⁶ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:
Virale aandoeningen
Bacteriële en mycotische aandoeningen
Parasitaire aandoeningen
Metabole en erfelijke aandoeningen
Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Masker goudvink.

De Masker goudvink is eigenlijk niet geschikt om in een kooi te houden.
De voorkeur gaat uit naar een vlucht van bij voorkeur 200 x 100 x 200cm.
Het is mogelijk hierin meerdere vogels te plaatsen maar beter is een dergelijke vlucht te reserveren voor 1 koppel. Ook tijdens het broedseizoen moeten niet meerdere mannen bij elkaar geplaatst worden.

Vogels die in een buitenvolière of vlucht zijn ondergebracht moeten bij vorst naar binnen worden gebracht, maar de Masker goudvink is winterhard.
De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C.
Vogels zijn gevoelig voor mist/vocht. In de herfst met nachten met kans op nevel, mist, koude en regen worden de vogels afgeschermd gehouden of de beschikking hebben over een tocht- en vorstvrij nachthok.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Masker goudvink is aanvullend onderstaand van toepassing:
In het broedseizoen kunnen Masker goudvinken niet met andere goudvinksoorten of soortgenoten samen in een volière worden gehouden. Het beste broedresultaat wordt behaald in afzonderlijke vluchten, waar de verschillende koppels elkaar niet zien. Horen mag wel.

Het fokken met de Masker goudvink.

Masker goudvinken zijn in hun tweede jaar broedrijp.
Het broedseizoen begint meestal in april/mei.
Bij voorkeur worden Masker goudvinken ook tijdens het broedseizoen in een volière of vlucht gehouden.
In broedkooien is ook wel een goed resultaat te behalen, maar dan moet zo'n broedkooi wel bij voorkeur 120 x 40 x 50 cm zijn.

Het nest van een Masker goudvink wordt gemaakt in een open nestkastje, traliekastje, nestkorfje met een cocosnest vastgebonden in een conifeer of een zelfgebouwd nest in een conifeer of een kapelletje.
In het broedseizoen wordt tweemaal en maximaal driemaal de gelegenheid geven om te broeden.

Per broedronde worden drie tot vijf eieren gelegd.
De pop broedt zelf de eieren uit.
De broedtijd bedraagt 13 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog, tot 100%.
In de periode tot aan de jeugdruï is geen sprake van een opvallend sterftcijfer.
In deze periode is al een maskertekening op de kop te onderscheiden.

Inventarisatie fokverslagen

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, febr. 1988, blz. 80 e.v.
Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, sept. 2007, blz. 302

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater

De Masker goudvink is een zaadeter.

Speciaal voor Goudvinken worden door verschillende fabrikanten speciale zaadmengsels in de handel gebracht. Deze mengelingen bevatten zowel grove als fijne zaden.

Tijdens het broedseizoen en de periode van de rui wordt zachtvoer verstrekt in de vorm van eivoer

Dit kan fabrieksmatig voer zijn, maar er zijn ook fokkers die dit zelf maken met behulp van beschuitmeel, eieren, Aves opfok. Hieraan kunnen ook nog kiemzaden toegevoegd worden.

Tijdens de periode dat er jonge vogels zijn wordt het voeraanbod uitgebreid met dierlijk eiwit in de vorm van meelwormen, pinkies en buffalowormen.

Het voeren van insecten moet echt beperkt worden tot zo'n 16 dagen waarin er jonge vogels zijn. Bij langer voeren zullen de mannen te vechtlustig worden.

Het totale voedingsaanbod kan naast grit, kalk, sepia en kiezel nog worden aangevuld met diverse sporenelementen.

De vogels krijgen in de volière dagelijks vers drinkwater.
Vers badwater wordt gegeven in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Masker goudvinken die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De vogels kunnen gedurende drie jaar als Eigen Kweek worden ingezonden en worden gehuisvest in een universeelkooi.

Identificatie en registratie .

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringdiameter is 2,9 mm.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage D van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze vorm van registratie is voor de Masker goudvink niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Masker goudvinken als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Masker goudvink is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Masker goudvinken enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door Jan Vonk, fokker van Masker goudvinken.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren, 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

BirdLife International 2012. *Pyrrhula erythaca*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Zwartkeel geelstuit edelzanger

2021, versie 1.2

NBvV code F2. 13.023.022

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinkachtigen
Geslacht: Serinus

Soort: **Serinus atrogularis atrogularis**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn acht ondersoorten

Land van herkomst:

Angola (Angola); Botswana; Burundi; Congo; Congo, The Democratic Republic of the; Gabon; Kenya; Lesotho; Namibia; Rwanda; South Africa; Tanzania, United Republic of; Uganda; Zambia; Zimbabwe

Oorspronkelijk biotoop:

Droge gebieden met waterplassen en nabijheid van bewoonde gebieden.

Beschrijving vogel:

De Zwartkeel geelstuitedelzanger is een vogel van ca 11 - 12 cm.

Er is geen kleurverschil tussen de man de pop, alleen de man zingt.

De snavel is zwart. De iris is oranje met een zwarte pupil. De wenkbrauwstreep is wit.

De kop heeft een smalle zwarte lengte bestreping met een witte omzoming. Deze gaat over in de nek en rug. De keel is zwart met een onderbroken lengte bestreping. In de flanken is een lichte zwarte lengte bestreping zichtbaar. De borst, buik en onderlichaam is wit, kan wel een lichte lengte bestreping laten zien.

De vleugeldekken hebben een zwarte onderbroken lengte bestreping, wit omzoomd. De vleugelpennen zijn zwart met een witte vlagzijde. De staartpennen zijn zwart met witte uiteinden.

De pootkleur is donker met zwarte nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);

d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Zwartkeel geelstuitedelzanger** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen ⁷⁷van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Zwartkeel geelstuitedelzanger lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

---

⁷⁷ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van voliëre- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Zwartkeel geelstuitedelzanger.

Zwartkeel geelstuitedelzangers kunnen buiten het broedseizoen ondergebracht worden in beplante buitenvoliëres en in het broedseizoen in een kooi. Mannen worden het gehele jaar door in zangkooien gehouden..

Als de vogels in kooien worden gehuisvest dan verdient het de voorkeur per koppel een kooi te gebruiken met de afmetingen van 80x40x40 cm.

De zitstokken worden dan aan de uiterste zijden aangebracht.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen 60 tot 70%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd.

De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 5° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 30° C moet bedragen.

Vogels die in een buitenvoliëre zijn ondergebracht moeten bij vorst naar binnen worden gebracht.

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C.

Vogels zijn gevoelig voor mist/vocht. In de herfst met nachten met kans op nevel, mist, koude en regen worden de vogels binnen gehouden.

Zwartkeel geelstuitedelzangers hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 13 - 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden. Een normale TL lamp voldoet aan deze voorwaarde.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Zwartkeel geelstuitedelzangers is aanvullend onderstaand van toepassing:

In het broedseizoen kunnen de mannetjes wel agressief worden tegen soortgenoten.

Het verdient dan ook aanbeveling deze vogelsoort als koppel in een eigen vlucht of voliëre onder te brengen. Na het broedseizoen moeten de mannetjes apart gehouden worden, zo dat ze de poppen niet kunnen zien.

Het fokken met de Zwartkeel geelstuitedelzanger.

De vogels zijn in het tweede jaar broedrijp.

De Zwartkeel geelstuitedelzangers broeden vanaf december. Door het verlengen van lichturen kan met in de avicultuur gehouden Zwartkeel geelstuitedelzangers het gehele jaar door worden gefokt.

Het is aan te bevelen alleen als koppel de vogels dan onder te brengen in broedkooien. Afhankelijk van de periode waarin ze broeden wordt bepaald hoeveel broedronden mogelijk zijn.

Dit moeten er eigenlijk niet meer dan drie zijn.

De pop legt per broedronde 3 tot 4 eieren.

De pop broedt zelf de eieren uit.

De broedtijd bedraagt ca. 13 - 14 dagen. Het uitkomstpercentage ligt op 75 – 100%.

De ouders brengen zelf de jongen groot.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Er zijn geen fokverslagen aangetroffen.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

Zwartkeel geelstuitedelzangers zijn zaadeters.

Fabrieksmatig worden voor deze vogelsoort hoogwaardige zaadmengsels voor tropische vogels aangeboden.

De samenstelling kan variëren afhankelijk van de verschillende seizoenen die de vogels doormaken zoals het broedseizoen, de ruiperiode, het tentoonstellingsseizoen en de rustperiode.

Naast zaden hebben de vogels ook behoefte aan dierlijke eiwitten. Deze kunnen in de vorm van zachtvoer of eivoer aan de vogels worden verstrekt.

Dit type voer wordt ook fabrieksmatig aangeboden maar er zijn ook veel vogelliefhebbers die hun eigen eivoer op kundige wijze maken.

Een eigen methode is bijvoorbeeld:

Basis eivoer kan zijn het zgn. Aves eivoer (1 hardgekookt ei, 3 beschuiten en een maatschepje Aves opfokvoer supplement). Dit wordt aangemaakt in porties van 3 eieren per keer. Daaraan wordt toegevoegd: een Aves maatschepje Spirulina poeder, 6 eetlepels insectenpaté, 3 eetlepels ingevroren pinkies, 3 eetlepels ingevroren buffalowormen. Dit wordt ingevroren dan wel in de koelkast bewaard.

Kiemzaden, onrijpe onkruidzaden (afhankelijk van het seizoen), groen uit de natuur, groenten en fruit kunnen een aanvulling vormen op de voeding van de vogels. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de hoge vochtwaarden die geen echte voedingswaarde hebben.

Als het broedseizoen samenvalt met de winterperiode is het niet raadzaam om vochtige kiemzaden te geven.

Gespecialiseerde fokkers geven hun vogels in het broedseizoen als voedingssupplement ook diepvries pinkies en Buffalowormen. Dit vanwege een hoog eiwit gehalte, goed voor de

groei van de jonge vogeltjes en het in broedstemming brengen van volwassen vogels. Voorkomen moet worden dat er een overdosering van dierlijk eiwit optreedt. Soms zal de pop dan vroegtijdig de jongen verlaten en opnieuw beginnen te nestelen.

Voor een goede spijsvertering is het nodig dat de vogels over kiezel en grit kunnen beschikken.

Vogels hebben ook mineralen nodig. Deze zitten onvoldoende in de zaadmengsels. Tekorten aan mineralen kunnen ernstige gezondheidsproblemen geven. Om dit te voorkomen zijn diverse zachtvoerders en zelfs voedingssupplementen beschikbaar.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteinnetjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteinnetjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels ook schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering. Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volièren en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Zwartkeel geelstuitedelzangers die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Zwartkeel geelstuitedelzangers kunnen gedurende twee jaar als Eigen Kweek worden ingezonden en worden ondergebracht in een universeelkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is erop gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volièren wordt gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootringsring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Zwartkeel geelstuitedelzanger is 2,5 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Zwartkeel geelstuitedelzanger niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Zwartkeel geelstuitedelzangers als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Zwartkeel geelstuitedelzanger is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Zwartkeel geelstuitedelzangers enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door J.M. Smink, fokker van Zwartkeel geelstuitedelzangers.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

BirdLife International. 2013. *Serinus atrogularis*. The IUCN Red List of Threatened Species 2013: e.T22731333A50442946. <www.iucnredlist.org>.

www.serinus-society.eu

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Witbuikcini

2021, versie 1.2
NBvV code F2. 13.023.017

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinkachtigen
Geslacht: Serinus

Soort: **Serinus dorsostriatus**

Soorten/ondersoorten:

Ondersoort Serinus dorsostriatus maculicollis

Land van herkomst:

Ethiopia; Kenya; Somalia; South Sudan; Sudan;
Tanzania, United Republic of; Uganda

Oorspronkelijk biotoop:

Droge gebieden met lage begroeiing.

Beschrijving vogel:

De Witbuikcini is een vogel van ca. 13 cm.

Bij de Witbuikcini man is een in het oog springend kenmerk een fel gele, brede band die boven de snavel zit en tot ver achter de ogen doorloopt.

Witbuikcini's mannetjes hebben duidelijke baardstrepen. Kopbevedering, rugdek en staartveren zijn groen gekleurd, met een fijne bestreping.

Zowel de man als de pop heeft een witte buik. De pop van de Witbuikcini is over het hele lichaam valer van kleur en minder scherp getekend dan de man. De borst van de Witbuikcini pop is ook groengeel. De pop Witbuikcini heeft flankbestreping; de volwassen man nauwelijks en heeft een helderder witte buik en witte onderstaartdekveren.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volièrè- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volièrè- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor **de Witbuikcini**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volièrè- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièrè- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁸ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Witbuikcini lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

- Virale aandoeningen
- Bacteriële en mycotische aandoeningen
- Parasitaire aandoeningen
- Metabole en erfelijke aandoeningen
- Traumatische aandoeningen

---

⁸ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrèvogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Huisvesting

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Witbuikcini

De Witbuikcini wordt bij voorkeur gehouden in een beplante buitenvolière of vlucht. In deze volière of vlucht worden dan geen andere vogelsoorten ondergebracht.

Om de vogels te beschermen tegen het Nederland klimaat in het najaar moeten voorzieningen getroffen worden om de vogels te beschermen tegen vocht, tocht en vorst. Dit kan door de volière af te dichten, beter is een aan de volière gekoppeld tocht- en vorstvrij nachthok.

Sociaal en soortspecifiek gedrag

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Witbuikcini is aanvullend onderstaande van toepassing:

In het broedseizoen kunnen de mannetjes wel agressief worden tegen soortgenoten en/of vogels met geel in de bevedering.

Het verdient dan ook aanbeveling deze vogelsoort als koppel in een eigen vlucht of volière onder te brengen.

Het fokken met de Witbuikcini.

De vogels zijn in het tweede jaar broedrijp.

De Witbuikcini's broeden het hele jaar door, afhankelijk van de buitentemperatuur.

Zo kunnen vogels nog wel in september broeden.

Het nest maken ze in de beplanting b.v. een vrijstaand nestje in een struik.

De vogels maken zelf dit nest van aanwezig nestmateriaal.

Afhankelijk van de periode waarin ze broeden wordt bepaald hoeveel broedronden mogelijk zijn.

Dit moeten er eigenlijk niet meer dan twee zijn.

De pop legt per broedronde 3 eieren.

De pop broedt zelf de eieren uit.

De broedtijd bedraagt ca. 13 dagen. Het uitkomstpercentage ligt hoog, veelal 100 %

De ouders brengen zelf de jongen groot.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, aug. 1977, blz. 329

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, maart 1988, blz. 127

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater

Witbuikcini's zijn zaadeters.

Fabrieksmatig worden voor deze vogelsoort hoogwaardige zaadmengsels voor tropische vogels aangeboden.

De samenstelling kan variëren afhankelijk van de verschillende seizoenen die de vogels doormaken zoals het broedseizoen, de ruiperiode, het tentoonstellingsseizoen en de rustperiode.

Naast zaden hebben de vogels ook behoefte aan dierlijke eiwitten. Deze kunnen in de vorm van zachtvoer of eivoer aan de vogels worden verstrekt.

Dit type voer wordt ook fabriekmatig aangeboden maar er zijn ook veel vogelliefhebbers die hun eigen eivoer op kundige wijze maken.

Kiemzaden, groenten en fruit kunnen een aanvulling vormen op de voeding van de vogels. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de hoge vochtwaarden die geen echte voedingswaarde hebben.

Gespecialiseerde fokkers geven hun vogels in het broedseizoen als voedingssupplement ook diepvries pinkies en buffalowormen. Dit vanwege een hoog eiwitgehalte, goed voor de groei van de jonge vogeltjes en het in broedstemming brengen van volwassen vogels. Voorkomen moet worden dat er een overdosering van dierlijk eiwit optreedt. Soms zal de pop dan vroegtijdig de jongen verlaten en opnieuw beginnen te nestelen.

Voor een goede spijsvertering is het nodig dat de vogels over kiezel en grit kunnen beschikken.

Vogels hebben ook mineralen nodig. Deze zitten onvoldoende in de zaadmengsels. Tekorten aan mineralen kunnen ernstige gezondheidsproblemen geven. Om dit te voorkomen zijn diverse zachtvoerders en zelfs voedingssupplementen beschikbaar.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteintjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteintjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels ook schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering. Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volières en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat.

Overigen

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling

Witbuikcini's die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Witbuikcini's kunnen gedurende drie jaar als Eigen Kweek worden ingezonden en worden ondergebracht in een universeelkooi.

Identificatie en registratie

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de witbuikcini is 2,7 tot 2,9 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Witbuikcini niet verplicht.

Aanschaf

De aanschaf van Witbuikcini's als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze ten minste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE

Bij de Witbuikcini's is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Witbuikcini's enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volièere of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van dit houderijvoorschrift

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is dit houderijvoorschrift opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door Clement Bonte, fokker van Witbuikcini's en lid van de NBvV.

Literatuur

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volièere- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volièr- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links

BirdLife International. 2012. *Serinus dorsostriatus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2012: e.T22720197A38729975.<www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.serinus-society.eu

Specifieke houderijrichtlijn Geelbuikcini

2021, versie 1.2

NBvV code F2. 13.023.019

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinkachtigen
Geslacht: Serinus

Soort: **Serinus flaviventris flaviventris**

Soorten/ondersoorten:

Ondersoorten zijn:
Serinus f. maschalli
Serinus f. guillermodi
Serinus f. amarensis

Land van herkomst:

De Zuid Afrikaanse kaapprovincies Oranje Vrrijstaat, West Transvaal, Namibië en Botswana

Oorspronkelijk biotoop:

Droge gebieden met waterplassen..

Beschrijving vogel:

De Geelbuikcini is een vogel van ca 13 - 14 cm.

Bij de Geelbuikcini is het geslacht van vogels ouder dan 4 tot 5 maanden aan het uiterlijk vast te stellen.

De mannen hebben een volledig gele buik, een brede, gele band boven de snavel die tot ver in de nek doorloopt. De man heeft een groengeel rugdek. De koptekening, met zwarte baardstrepen, is krachtig. De pop heeft een vaalgrijze borstkleur en dito oogstreep.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volièrè- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volièrè- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Geelbuik cini** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volièrè- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièrè- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁹ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Geelbuik cini lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

- Virale aandoeningen
- Bacteriële en mycotische aandoeningen
- Parasitaire aandoeningen
- Metabole en erfelijke aandoeningen
- Traumatische aandoeningen

---

⁹ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Geelbuik cini.

Geelbuik cini's kunnen ondergebracht worden in beplante buitenvolières, maar ook in grote binnenvluchten en vluchtkooien.

Als de vogels in kooien worden gehuisvest dan verdient het de voorkeur per koppel een kooi te gebruiken met bij voorkeur de afmetingen van 100x50x50 cm. of 120x60x60 cm.

De zitstokken worden dan aan de uiterste zijden aangebracht.

Op deze manier hebben de vogels ook in een kooi voldoende vliegruimte.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen 60 tot 70%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd. De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 15° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 30° C moet bedragen.

Vogels die in een buitenvolière zijn ondergebracht moeten bij vorst naar binnen worden gebracht.

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C.

Vogels zijn gevoelig voor mist/vocht. In de herfst met nachten met kans op nevel, mist, koude en regen worden de vogels binnen gehouden.

Omdat het broedseizoen soms samenvalt met de koudste maanden van het jaar verdient het aanbeveling de vogels dan binnen te laten broeden.

Geelbuik cini's hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden. Een normale TL lamp voldoet aan deze voorwaarde.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Geelbuik cini is aanvullend onderstaand van toepassing:

In het broedseizoen kunnen de mannetjes wel agressief worden tegen soortgenoten.

Het verdient dan ook aanbeveling deze vogelsoort als koppel in een eigen vlucht of volière onder te brengen.

Het fokken met de Geelbuik cini.

De vogels zijn in het tweede jaar broedrijp.

De Geelbuik cini's broeden in de herfst, winter en voorjaar. Soms beginnen ze al in juni/juli.

Het is aan te bevelen alleen als koppel de vogels dan onder te brengen in broedkooien.

Afhankelijk van de periode waarin ze broeden wordt bepaald hoeveel broedronden mogelijk zijn.

Dit moeten er eigenlijk niet meer dan twee zijn.

De pop legt per broedronde 3 tot 4 eieren.

De pop broedt zelf de eieren uit.

De broedtijd bedraagt ca. 13 dagen. Het uitkomstpercentage ligt hoog, veelal 100%

De ouders brengen zelf de jongen groot.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Bij jonge vogels is het geslachtsonderscheid vaak direct na het uitvliegen te zien; jonge mannen zijn minder grijs van kleur dan jonge poppen.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, aug. 1980, blz. 341

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, jan. 1989, blz. 90

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, apr. 1996, blz. 157

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

Geelbuik cini's zijn zaadeters.

Fabrieksmatig worden voor deze vogelsoort hoogwaardige zaadmengsels voor tropische vogels aangeboden.

De samenstelling kan variëren afhankelijk van de verschillende seizoenen die de vogels doormaken zoals het broedseizoen, de ruiperiode, het tentoonstellingsseizoen en de rustperiode.

Naast zaden hebben de vogels ook behoefte aan dierlijke eiwitten. Deze kunnen in de vorm van zachtvoer of eivoer aan de vogels worden verstrekt.

Dit type voer wordt ook fabriekmatig aangeboden maar er zijn ook veel vogelliefhebbers die hun eigen eivoer op kundige wijze maken.

Een eigen methode is bijvoorbeeld:

Basis eivoer is het zgn. Aves eivoer (1 hardgekookt ei, 3 beschuiten en een maatschepje Aves opfokvoer supplement). Dit wordt aangemaakt in porties van 3 eieren per keer.

Daaraan wordt toegevoegd: een Aves maatschepje Spirulina poeder, 6 eetlepels insectenpaté, 3 eetlepels ingevroren pinkies, 3 eetlepels ingevroren buffalowormen. Dit wordt ingevroren dan wel in de koelkast bewaard.

Kiemzaden, onrijpe onkruidzaden (afhankelijk van het seizoen), groen uit de natuur, groenten en fruit kunnen een aanvulling vormen op de voeding van de vogels. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de hoge vochtwaarden die geen echte voedingswaarde hebben.

Gespecialiseerde fokkers geven hun vogels dus in het broedseizoen als voedingssupplement ook diepvries pinkies en Buffalowormen. Dit vanwege een hoog eiwit gehalte, goed voor de groei van de jonge vogeltjes en het in broedstemming brengen van

volwassen vogels. Voorkomen moet worden dat er een overdosering van dierlijk eiwit optreedt. Soms zal de pop dan vroegtijdig de jongen verlaten en opnieuw beginnen te nestelen.

Voor een goede spijsvertering is het nodig dat de vogels over kiezel en grit kunnen beschikken.

Vogels hebben ook mineralen nodig. Deze zitten onvoldoende in de zaadmengsels. Tekorten aan mineralen kunnen ernstige gezondheidsproblemen geven. Om dit te voorkomen zijn diverse zachtvoerders en zelfs voedingssupplementen beschikbaar.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteinnetjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteinnetjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels ook schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering. Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volièren en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Geelbuik cini's die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Geelbuik cini's kunnen gedurende drie jaar als Eigen Kweek worden ingezonden en worden ondergebracht in een universeelkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is erop gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volièren worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pooring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Geelbuik cini is 2,7 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Geelbuik cini niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Geelbuik cini's als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Geelbuik cini's is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Geelbuik cini's enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door Peter Bredenbeek, fokker van Geelbuik cini's en lid van de NBvV.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

BirdLife International 2012. *Serinus flaviventris*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.2. <www.iucnredlist.org>.

www.serinus-society.eu

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke Houderijrichtlijn

Diadeemcini

2021, versie 1.2

NBvV code: F2. 13.023.007

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinkachtigen
Geslacht: Serinus

Afbeelding

zie NBvV Vogelindex

Soort: **Serinus frontalis**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn geen ondersoorten

Land van herkomst:

Burundi; Congo, The Democratic Republic of the; Kenya; Rwanda; Tanzania, United Republic of; Uganda; Zambia.

Oorspronkelijk biotoop:

Open gebieden, hoogland.

Beschrijving vogel:

De Diadeemcini is een vogel van ca 13 - 14 cm.

Er is kleurverschil tussen de man en de pop. De betreft hoofdzakelijk de kopbevedering.

De man:

De snavel is hoornkleurig met een donkere punt. De oogring, iris en pupil zijn zwart.

De man heeft een zwart masker met boven de snavel een felgele U-vormige band die tot ver achter de ogen doorloopt. De kruin is groengeel met een donkere bestreping. Deze loopt door tot in de nek.

De rug en stuit zijn geel. De keel is zwart als onderdeel van het masker. De hals, buik, flanken, buik, onderlichaam en onderstaartdekvee zijn geel.

De vleugeldekeren zijn bruin met een gele omzoming die aan de uiteinden breed uitloopt.

De vleugel- en staartpennen zijn zwart met een gele buitenvlag.

De pootkleur is vleeskleurig. De nagels zijn licht van kleur.

De pop:

De pop heeft wel de gele voorhoofdsband, wel iets smaller en wat fletser geel, maar mist het zwarte masker.

Boven de snavelinplant is de bevedering zwart.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;

- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten
onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie:
Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Diadeem cini** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van deze natuurlijke gedragingen van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Diadeem cini lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen
Metabole en erfelijke aandoeningen
Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Diadeem cini.

Diadeem cini's kunnen ondergebracht worden in beplante buitenvolières, maar ook in grote binnenvluchten en kooien.

Als de vogels in kooien worden gehuisvest dan verdient het de voorkeur per koppel een kooi te gebruiken met de minimale afmetingen van 100x40x40 cm. of 120x60x60 cm.

De zitstokken worden dan aan de uiterste zijden aangebracht.

Op deze manier hebben de vogels ook in een kooi voldoende vliegruimte.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen 60 tot 70%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd. De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 15° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 30° C moet bedragen.

Vogels die in een buitenvolière zijn ondergebracht moeten bij vorst naar binnen worden gebracht.

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C.

Vogels zijn gevoelig voor mist/vocht. In de herfst met nachten met kans op nevel, mist, koude en regen worden de vogels binnen gehouden.

Omdat het broedseizoen soms samenvalt met de koudste maanden van het jaar verdient het aanbeveling de vogels dan binnen te laten broeden.

Diadeem cini's hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden. Een normale TL lamp voldoet aan deze voorwaarde.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Diadeem cini is aanvullend onderstaand van toepassing:

In het broedseizoen kunnen de mannetjes wel agressief worden tegen soortgenoten.

Het verdient dan ook aanbeveling deze vogelsoort als koppel in een eigen vlucht of volière onder te brengen.

Het fokken met de Diadeem cini.

De vogels zijn in het tweede jaar broedrijp.

De Diadeem cini's broeden in de herfst, winter en voorjaar. Soms beginnen ze al in juni/juli.

Het is aan te bevelen alleen als koppel de vogels dan onder te brengen in broedkooien.

Afhankelijk van de periode waarin ze broeden wordt bepaald hoeveel broedronden mogelijk zijn.

Dit moeten er eigenlijk niet meer dan twee zijn.

Als broedkooi wordt gebruik gemaakt van een kooi met de afmeting 100 x 40 x 40 cm.

De pop legt per broedronde 3 tot 4 eieren.

De pop broedt zelf de eieren uit.

De broedtijd bedraagt ca. 13 dagen. Het uitkomstpercentage ligt hoog, veelal 100%

De ouders brengen zelf de jongen groot.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Bij jonge vogels is het geslachtsonderscheid vaak direct na het uitvliegen te zien; jonge mannen zijn minder grijs van kleur dan jonge poppen.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, nov. 2009, blz. 367 e.v.

Fokverslag in archief COM Nederland

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

Diadeem cini's zijn zaadeters.

Fabrieksmatig worden voor deze vogelsoort hoogwaardige zaadmengsels voor tropische vogels aangeboden.

De samenstelling kan variëren afhankelijk van de verschillende seizoenen die de vogels doormaken zoals het broedseizoen, de ruiperiode, het tentoonstellingsseizoen en de rustperiode.

Naast zaden hebben de vogels ook behoefte aan dierlijke eiwitten. Deze kunnen in de vorm van zachtvoer of eivoer aan de vogels worden verstrekt.

Dit type voer wordt ook fabrieksmatig aangeboden maar er zijn ook veel vogelliefhebbers die hun eigen eivoer op kundige wijze maken.

Een eigen methode is bijvoorbeeld:

Basis eivoer is het zgn. Aves eivoer (1 hardgekookt ei, 3 beschuiten en een maatschepje Aves opfokvoer supplement). Dit wordt aangemaakt in porties van 3 eieren per keer.

Daaraan wordt toegevoegd: een Aves maatschepje Spirulina poeder, 6 eetlepels insectenpaté, 3 eetlepels ingevroren pinkies, 3 eetlepels ingevroren buffalowormen. Dit wordt ingevroren dan wel in de koelkast bewaard.

Kiemzaden, onrijpe onkruidzaden (afhankelijk van het seizoen), groen uit de natuur, groenten en fruit kunnen een aanvulling vormen op de voeding van de vogels. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de hoge vochtwaarden die geen echte voedingswaarde hebben.

Gespecialiseerde fokkers geven hun vogels dus in het broedseizoen als voedingssupplement ook diepvries pinkies en Buffalowormen. Dit vanwege een hoog eiwit gehalte, goed voor de groei van de jonge vogeltjes en het in broedstemming brengen van volwassen vogels. Voorkomen moet worden dat er een overdosering van dierlijk eiwit optreedt. Soms zal de pop dan vroegtijdig de jongen verlaten en opnieuw beginnen te nestelen.

Voor een goede spijsvertering is het nodig dat de vogels over kiezel en grit kunnen beschikken.

Vogels hebben ook mineralen nodig. Deze zitten onvoldoende in de zaadmengsels. Tekorten aan mineralen kunnen ernstige gezondheidsproblemen geven. Om dit te voorkomen zijn diverse zachtvoerders en zelfs voedingssupplementen beschikbaar.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteintjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteintjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels ook schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering. Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volièrtes en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Diadeem cini's die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Diadeem cini's kunnen gedurende drie jaar als Eigen Kweek worden ingezonden en worden ondergebracht in een universeelkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is erop gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volièrtes worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Diadeem cini is 2,7 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Diadeem cini niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Diadeem cini's als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Het verdient aanbeveling dat de verkoper een kopie van deze houderijrichtlijn meegeeft aan de koper.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Diadeem cini's is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Diadeem cini's enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn..

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebber is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door Jac. van Belzen, fokker van Diadeem cini's.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

BirdLife International. 2012. *Serinus frontalis*. The IUCN Red List of Threatened Species 2012: e.T22720091A38716037.<www.iucnredlist.org>.

www.serinus-society.eu

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Witstuedelzanger

2021, versie 1.2

NBvV code F2. 13.023.019

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinkachtigen
Geslacht: Serinus

Soort: **Serinus leucopygius leucopygius**

Soorten/ondersoorten:

Ondersoorten zijn:
Serinus l. riggenbachi
Serinus l. pallens

Land van herkomst:

Benin; Burkina Faso; Cameroon; Central African Republic; Chad; Congo, The Democratic Republic of the; Eritrea; Ethiopia; Gambia; Ghana; Mali; Mauritania; Niger; Nigeria; Senegal; South Sudan; Sudan; Uganda

Oorspronkelijk biotoop:

Droge gebieden met waterplassen en nabijheid van bewoonde gebieden.

Beschrijving vogel:

De Witstuedelzanger heeft als synoniem: Edelzanger.

De Witstuedelzanger is een vogel van ca 11 - 12 cm.

Er is geen kleurverschil tussen de man de pop, alleen de man zingt.

De snavel is hoornkleurig. De kop en nekbevedering is grijs met een grijs zwarte lengte bestreping die begint vanaf de snavelbasis. De rugmantel is grijs met een grijs zwarte lengte bestreping. De onderrug en stuit zijn wit.

De hals en borst en flanken zijn wit met een licht zwarte lengte bestreping. De buik en onderlichaam hebben een wat donkerdere kleur.

De vleugeldeken zijn grijs met een grijs zwarte lengte bestreping. De vleugel en staartpenen zijn licht zwart met een witte omzoming.

De pootkleur is vleeskleurig met lichte nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen)

onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;

b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:

onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;

- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de *Witstutedelzanger*

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van voliëre- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹⁰ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Witstutedelzanger lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

---

¹⁰ Cie DE&W NBvV, Monografie "*Het communiceren met kooi- en voliërevogels*", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:
Virale aandoeningen
Bacteriële en mycotische aandoeningen
Parasitaire aandoeningen
Metabole en erfelijke aandoeningen
Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van voliëre- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBVV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Witstuitedelzanger.

Witstuitedelzangers kunnen buiten het broedseizoen ondergebracht worden in beplante buitenvolières en in het broedseizoen in een kooi.

Als de vogels in kooien worden gehuisvest dan verdient het de voorkeur per koppel een kooi te gebruiken met bij voorkeur afmetingen van 80x40x40 cm.

De zitstokken worden dan aan de uiterste zijden aangebracht.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen 60 tot 70%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd.

De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 5° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 30° C moet bedragen.

Vogels die in een buitenvolière zijn ondergebracht moeten bij vorst naar binnen worden gebracht.

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C.

Vogels zijn gevoelig voor mist/vocht. In de herfst met nachten met kans op nevel, mist, koude en regen worden de vogels binnen gehouden.

Witstuitedelzangers hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 13 - 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden. Een normale TL lamp voldoet aan deze voorwaarde.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBVV.

Voor de Witstuitedelzangers is aanvullend onderstaand van toepassing:

In het broedseizoen kunnen de mannetjes wel agressief worden tegen soortgenoten.

Het verdient dan ook aanbeveling deze vogelsoort als koppel in een eigen vlucht of voliëre onder te brengen. Na het broedseizoen moeten de mannetjes apart gehouden worden, zo dat ze de poppen niet kunnen zien.

De Witstuedelzanger, of Edelizanger is prima (net als de kanarie) als huiskamervogel te houden en wordt onder goede omstandigheden met gemak 10 jaar oud.

Het fokken met de Witstuedelzanger.

De vogels zijn in het tweede jaar broedrijp.

De Witstuedelzangers broeden vanaf december. Door het verlengen van lichturen kan met in de avicultuur gehouden Witstuedelzangers het gehele jaar door worden gefokt.

Het is aan te bevelen alleen als koppel de vogels dan onder te brengen in broedkooien.

Afhankelijk van de periode waarin ze broeden wordt bepaald hoeveel broedronden mogelijk zijn.

Dit moeten er eigenlijk niet meer dan drie zijn.

De pop legt per broedronde 3 tot 4 eieren.

De pop broedt zelf de eieren uit.

De broedtijd bedraagt ca. 13 - 14 dagen. Het uitkomstpercentage ligt op 75 – 100%.

De ouders brengen zelf de jongen groot.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, juli 1975, blz. 316

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, mei 1955, blz. 127

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, okt. 1989, blz. 472 e.v.

Tijdschrift ScAP, juli 2003, blz. 32; okt. 2011, blz. 25.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

Witstuedelzangers zijn zaadeters.

Fabrieksmatig worden voor deze vogelsoort hoogwaardige zaadmengsels voor tropische vogels aangeboden.

De samenstelling kan variëren afhankelijk van de verschillende seizoenen die de vogels doormaken zoals het broedseizoen, de ruiperiode, het tentoonstellingsseizoen en de rustperiode.

Naast zaden hebben de vogels ook behoefte aan dierlijke eiwitten. Deze kunnen in de vorm van zachtvoer of eivoer aan de vogels worden verstrekt.

Dit type voer wordt ook fabriekmatig aangeboden maar er zijn ook veel vogelliefhebbers die hun eigen eivoer op kundige wijze maken.

Een eigen methode is bijvoorbeeld:

Basis eivoer kan zijn het zgn. Aves eivoer (1 hardgekookt ei, 3 beschuiten en een maatschepje Aves opfokvoer supplement). Dit wordt aangemaakt in porties van 3 eieren per keer. Daaraan wordt toegevoegd: een Aves maatschepje Spirulina poeder, 6 eetlepels insectenpaté, 3 eetlepels ingevroren pinkies, 3 eetlepels ingevroren buffalowormen. Dit wordt ingevroren dan wel in de koelkast bewaard.

Kiemzaden, onrijpe onkruidzaden (afhankelijk van het seizoen), groen uit de natuur, groenten en fruit kunnen een aanvulling vormen op de voeding van de vogels. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de hoge vochtwaarden die geen echte voedingswaarde hebben.

Als het broedseizoen samenvalt met de winterperiode is het niet raadzaam om vochtige kiemzaden te geven.

Gespecialiseerde fokkers geven hun vogels in het broedseizoen als voedingssupplement ook diepvries pinkies en Buffalowormen. Dit vanwege een hoog eiwit gehalte, goed voor de groei van de jonge vogeltjes en het in broedstemming brengen van volwassen vogels. Voorkomen moet worden dat er een overdosering van dierlijk eiwit optreedt. Soms zal de pop dan vroegtijdig de jongen verlaten en opnieuw beginnen te nestelen.

Voor een goede spijsvertering is het nodig dat de vogels over kiezel en grit kunnen beschikken.

Vogels hebben ook mineralen nodig. Deze zitten onvoldoende in de zaadmengsels. Tekorten aan mineralen kunnen ernstige gezondheidsproblemen geven. Om dit te voorkomen zijn diverse zachtvoerders en zelfs voedingssupplementen beschikbaar.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteintjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteintjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels ook schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering. Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volières en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Witstuitedelzangers die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Witstuitedelzangers kunnen gedurende twee jaar als Eigen Kweek worden ingezonden en worden ondergebracht in een universeelkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Witstuitedelzanger is 2,3 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Witstuitedelzanger niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Witstuitedelzangers als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden.

Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Witstuitedelzanger is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Witstuitedelzangers enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door C. Bonte, J.M. Smink, B. Zijlstra, R. Stienstra, C.J.M. Groenwegen, fokkers van Witstuitedelzangers.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

BirdLife International 2012. *Serinus leucopygius*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.2. <www.iucnredlist.org>.

www.serinus-society.eu

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Mozambique sijs

2021, versie 1.2

NBvV code F2. 13.023.013

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinkachtigen
Geslacht: Serinus

Soort: **Serinus mozambicus mozambicus**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn 10 ondersoorten.

Land van herkomst:

Midden Afrika.

Oorspronkelijk biotoop:

Afrikaanse savanne en met struiken begroeide graslanden.
Ook in tuinen en parken.

Beschrijving vogel:

De Mozambique sijs is een vogel van ca 11 – 13 cm.

Er is kleurverschil tussen de man en de pop.

De man:

De snavel is kegelvormig en hoornkleurig. De oogring is grijs, de iris en de pupil zijn zwart. Op het voorhoofd zit een smal geel bandje dat naar de zijkanten van de kop weg loopt in een gele wenkbrauwstreep. De wangstreek is geel. De kop, nek en rug zijn donkergroen. De stuit en bovenstaart dekveren zijn donkergroen. De keel, hals, borst en flanken zijn geel. Het onderlichaam en de onderstaart dekveren zijn okergeel.

De vleugeldekken zijn donkergroen. De slagpennen zijn zwart met een bruingele omzoming. De staartpennen zijn zwart.

De pootkleur is vleeskleurig met donkere nagels.

De pop:

De pop is matter van kleur. De keel heeft bij sommige ondersoorten zwarte keelstippen op een geel ondergrond. De rug is bruingeel. De vleugelpennen zijn meer bruin dan zwart.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;

- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten
onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie:
Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Mozambique sijs** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen ¹¹van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

---

¹¹ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Mozambique sijs lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Mozambique sijs.

Mozambique sijzen kunnen ondergebracht worden in beplante buitenvolières, maar ook in grote binnenvluchten en kooien.

Als de vogels in kooien worden gehuisvest dan verdient het de voorkeur per koppel een kooi te gebruiken met afmetingen van 80x40x40, 100x50x50 cm. of 120x60x60 cm.

De zitstokken worden dan aan de uiterste zijden aangebracht.

Op deze manier hebben de vogels ook in een kooi voldoende vliegruimte.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen 60 tot 70%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd.

De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 5° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 30° C moet bedragen.

Vogels die in een buitenvolière zijn ondergebracht moeten bij vorst naar binnen kunnen

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C.

Mozambique sijzen kunnen prima gehouden worden onder Nederlandse omstandigheden.

Mozambique sijzen hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden. Een normale TL lamp voldoet aan deze voorwaarde.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Mozambique sijzen is aanvullend onderstaand van toepassing:
In het broedseizoen kunnen de mannetjes wel agressief worden tegen soortgenoten.
Het verdient dan ook aanbeveling deze vogelsoort als koppel in een eigen vlucht of volière onder te brengen tijdens het broedseizoen. De Mozambique sijzen kan buiten het broedseizoen in een ruime volière of vlucht goed samen gehouden worden met ander kleine prachtvinken.
Als het niet nodig is moet de Mozambique sijzen niet samen gehouden worden met Edelzangers. Ze verdragen elkaar maar moeilijk.

Het fokken met de Mozambique sijzen.

De vogels zijn in het tweede jaar broedrijp.
De Mozambique sijzen beginnen aan het broedseizoen op het moment dat ze weer naar buiten kunnen, naar de buitenvolière of vlucht. Dit is in veruit de meeste jaren vanaf 1 april.
Ze maken bij voorkeur hun nestjes in b.b. een open nestkastje zodat ze duidelijk alles kunnen waarnemen. Het zijn altijd open nesten gemaakt van grashalmen, kokosvezels en vaak afgewerkt met mos.

Afhankelijk van de periode waarin ze broeden wordt bepaald hoeveel broedronden mogelijk zijn.

Dit moeten er eigenlijk niet meer dan twee zijn.

De pop legt per broedronde 3 tot 4 eieren.

De pop broedt zelf de eieren uit.

De broedtijd bedraagt ca. 13 dagen. Het uitkomstpercentage ligt hoog, veelal 80%

De ouders brengen zelf de jongen groot.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad De Volière, uitg. NBvV, mei 1942, blz. 40

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, sept. 1989, blz. 406 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Daarnaast zijn er meerdere kleurmutaties bij de fokkers ontstaan en erfelijk vastgelegd.

Voeding, drinken en badwater.

Mozambique sijzen zijn zaadeters.

Fabrieksmatig worden voor deze vogelsoort hoogwaardige zaadmengsels voor tropische vogels aangeboden.

De samenstelling kan variëren afhankelijk van de verschillende seizoenen die de vogels doormaken zoals het broedseizoen, de ruiperiode, het tentoonstellingsseizoen en de rustperiode.

Naast zaden hebben de vogels ook behoefte aan dierlijke eiwitten. Deze kunnen in de vorm van zachtvoer of eivoer aan de vogels worden verstrekt.

Dit type voer wordt ook fabrieksmatig aangeboden maar er zijn ook veel vogelliefhebbers die hun eigen eivoer op kundige wijze maken.

Een eigen methode is bijvoorbeeld:

Basis eivoer is het zgn. Aves eivoer (1 hardgekookt ei, 3 beschuiten en een maatschepje Aves opfokvoer supplement). Dit wordt aangemaakt in porties van 3 eieren per keer.

Daaraan wordt toegevoegd: een Aves maatschepje Spirulina poeder, 6 eetlepels insectenpaté, 3 eetlepels ingevroren pinkies, 3 eetlepels ingevroren buffalowormen. Dit wordt ingevroren dan wel in de koelkast bewaard.

Kiemzaden, onrijpe onkruidzaden (afhankelijk van het seizoen), groen uit de natuur, groenten en fruit kunnen een aanvulling vormen op de voeding van de vogels. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de hoge vochtwaarden die geen echte voedingswaarde hebben.

Gespecialiseerde fokkers geven hun vogels in het broedseizoen als voedingssupplement ook diepvries pinkies en Buffalowormen. Dit vanwege een hoog eiwit gehalte, goed voor de groei van de jonge vogeltjes en het in broedstemming brengen van volwassen vogels. Voorkomen moet worden dat er een overdosering van dierlijk eiwit optreedt. Soms zal de pop dan vroegtijdig de jongen verlaten en opnieuw beginnen te nestelen.

Voor een goede spijsvertering is het nodig dat de vogels over kiezel en grit kunnen beschikken.

Vogels hebben ook mineralen nodig. Deze zitten onvoldoende in de zaadmengsels. Tekorten aan mineralen kunnen ernstige gezondheidsproblemen geven. Om dit te voorkomen zijn diverse zachtvoerders en zelfs voedingssupplementen beschikbaar.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteintjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteintjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels ook schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering. Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volières en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Mozambique sijzen die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Mozambique sijzen kunnen gedurende drie jaar als Eigen Kweek worden ingezonden en worden ondergebracht in een universeelkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Mozambique sijs is 2,5 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Mozambique sijs niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Mozambique sijzen als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Mozambique sijs is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Mozambique sijzen enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door Gradus Mulder, fokker van Mozambique sijzen.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

BirdLife International 2012. *Serinus mozambicus*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.serinus-society.eu

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke Houderijrichtlijn Zwavelgele Dikbekcini

2021, versie 1.2

NBvV code: F2 13.023.023

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinkachtigen
Geslacht: Serinus

Afbeelding

zie NBvV Vogelindex

Soort: **Serinus sulphuratus sharpii**

Soorten/ondersoorten:

De nominaatvorm is de *Serinus sulphuratus sulphuratus*, de Zwavelgele kanarie.
Een tweede ondersoort is de *Serinus s.wilsoni*

Land van herkomst:

Het oosten van Kenia, Oeganda, Zaïre, Zimbaabwe.

Oorspronkelijk biotoop:

Droge gebieden met waterplassen..

Beschrijving vogel:

De Zwavelgele Dikbekcini is een vogel van ca 15 - 16 cm.

De snavel is hoornkleurig, kegelvormig en zwaar, maar toch kleiner dan die van de nominaatvorm.

De bovenkant van e kop is olijfgroen. Boven het oog bevindt zich een felgele wenkbrauwstreep.

Bij de nplant van de ondersnavel loopt een wat zwakke baardstreep richting keel. Naast deze baardstreep loopt evenwijdig een helder gele afscheiding. De wang- en oorstreek zijn groengeel. De rug is geel met een bruine lengte bestreping.

De keelvlek heeft een lichte afscheiding naar de borst. De borst, flanken, buik en onderlichaam zijn geel. Ook de onderstaart dekveren zijn geel.

De vleugelpennen zijn bruinzwart met een gele omzoming. De staartpennen zijn zwart met een gele buitenvlag.

De pootkleur is grijs, met grijze nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2017/160 van 20 januari 2017

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Zwavelgele dikbekcini** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van deze natuurlijke gedragingen van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Zwavelgele Dikbekcini lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Zwavelgele Dikbekcini.

Zwavelgele Dikbekcini's kunnen ondergebracht worden in beplante buitenvolières, maar ook in grote binnenvluchten en kooien.

Als de vogels in kooien worden gehuisvest dan verdient het de voorkeur per koppel een kooi te gebruiken met de minimale afmetingen van 100x50x50 cm. of 120x60x60 cm.

De zitstokken worden dan aan de uiterste zijden aangebracht.

Op deze manier hebben de vogels ook in een kooi voldoende vliegruimte.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen 60 tot 70%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd. De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 15° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 30° C moet bedragen.

Vogels die in een buitenvolière zijn ondergebracht moeten bij vorst naar binnen worden gebracht.

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C.

Vogels zijn gevoelig voor mist/vocht. In de herfst met nachten met kans op nevel, mist, koude en regen worden de vogels binnen gehouden.

Omdat het broedseizoen soms samenvalt met de koudste maanden van het jaar verdient het aanbeveling de vogels dan binnen te laten broeden.

Zwavelgele Dikbekcini's hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden. Een normale TL lamp voldoet aan deze voorwaarde.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Zwavelgele Dikbekcini is aanvullend onderstaand van toepassing:

In het broedseizoen kunnen de mannetjes wel agressief worden tegen soortgenoten.

Het verdient dan ook aanbeveling deze vogelsoort als koppel in een eigen vlucht of volière onder te brengen.

Het fokken met de Zwavelgele Dikbekcini.

De vogels zijn in het tweede jaar broedrijp.

De Zwavelgele Dikbekcini's broeden in de herfst, winter en voorjaar. Soms beginnen ze al in juni/juli.

Het is aan te bevelen alleen als koppel de vogels dan onder te brengen in broedkooien.

Afhankelijk van de periode waarin ze broeden wordt bepaald hoeveel broedronden mogelijk zijn.

Dit moeten er eigenlijk niet meer dan twee zijn.

De pop legt per broedronde 3 tot 4 eieren.

De pop broedt zelf de eieren uit.

De broedtijd bedraagt ca. 13 dagen. Het uitkomstpercentage ligt hoog, veelal 100%

De ouders brengen zelf de jongen groot.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Bij jonge vogels is het geslachtsonderscheid vaak direct na het uitvliegen te zien; jonge mannen zijn minder grijs van kleur dan jonge poppen.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, aug. 1980, blz. 341

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, jan. 1989, blz. 90

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, apr. 1996, blz. 157

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de ondersoort van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

Zwavelgele Dikbekcini's zijn zaadeters.

Fabrieksmatig worden voor deze vogelsoort hoogwaardige zaadmengsels voor tropische vogels aangeboden.

De samenstelling kan variëren afhankelijk van de verschillende seizoenen die de vogels doormaken zoals het broedseizoen, de ruiperiode, het tentoonstellingsseizoen en de rustperiode.

Naast zaden hebben de vogels ook behoefte aan dierlijke eiwitten. Deze kunnen in de vorm van zachtvoer of eivoer aan de vogels worden verstrekt.

Dit type voer wordt ook fabrieksmatig aangeboden maar er zijn ook veel vogelliefhebbers die hun eigen eivoer op kundige wijze maken.

Een eigen methode is bijvoorbeeld:

Basis eivoer is het zgn. Aves eivoer (1 hardgekookt ei, 3 beschuiten en een maatschepje Aves opfokvoer supplement). Dit wordt aangemaakt in porties van 3 eieren per keer.

Daaraan wordt toegevoegd: een Aves maatschepje Spirulina poeder, 6 eetlepels insectenpaté, 3 eetlepels ingevroren pinkies, 3 eetlepels ingevroren buffalowormen. Dit wordt ingevroren dan wel in de koelkast bewaard.

Kiemzaden, onrijpe onkruidzaden (afhankelijk van het seizoen), groen uit de natuur, groenten en fruit kunnen een aanvulling vormen op de voeding van de vogels. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de hoge vochtwaarden die geen echte voedingswaarde hebben.

Gespecialiseerde fokkers geven hun vogels dus in het broedseizoen als voedingssupplement ook diepvries pinkies en Buffalowormen. Dit vanwege een hoog eiwit gehalte, goed voor de groei van de jonge vogeltjes en het in broedstemming brengen van volwassen vogels. Voorkomen moet worden dat er een overdosering van dierlijk eiwit optreedt. Soms zal de pop dan vroegtijdig de jongen verlaten en opnieuw beginnen te nestelen.

Voor een goede spijsvertering is het nodig dat de vogels over kiezel en grit kunnen beschikken.

Vogels hebben ook mineralen nodig. Deze zitten onvoldoende in de zaadmengsels. Tekorten aan mineralen kunnen ernstige gezondheidsproblemen geven. Om dit te voorkomen zijn diverse zachtvoerders en zelfs voedingssupplementen beschikbaar.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteintjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteintjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels ook schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering. Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volières en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Zwavelgele Dikbekcini's die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Zwavelgele Dikbekcini's kunnen gedurende drie jaar als Eigen Kweek worden ingezonden en worden ondergebracht in een universeelkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Zwavelgele Dikbekcini is 2,7 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Zwavelgele Dikbekcini niet verplicht

Aanschaf.

De aanschaf van Zwavelgele Dikbekcini's als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Zwavelgele Dikbekcini's is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Zwavelgele Dikbekcini's enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebber is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door Peter Bredenbeek, fokker van Zwavelgele Dikbekcini's.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

BirdLife International 2012. *Serinus sulphuratus*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.serinus-society.eu

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Kleurkanarie

2021, versie 1.1

NBvV code D. 2.001 t/m D.2. 530.004

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinkachtigen
Geslacht: Serinus

Soort: **Serinus canaria domestica**

Soorten/ondersoorten:

De Kleurkanarie is de gedomesticeerde vorm van de *Serinus canaria*, ook wel beschreven als de "Wilde kanarie".

Via het domesticatieproces zijn in de loop der eeuwen diverse rassen ontstaan, zoals zangkanaries, vormkanaries en postuurkanaries.

Land van herkomst:

De eilanden voor de kust van Afrika.

Oorspronkelijk biotoop:

In berglandschappen op de genoemde eilanden en met struiken begroeide graslanden. Ook in tuinen en parken.

Beschrijving vogel:

De Kleurkanarie is een vogel van 14 cm.

Er is kleurverschil tussen de man en de pop.

De oudste beschrijving van de "Wilde Kanarie" is opgesteld in 1858 door de Duitser Karl Bode, naar aanleiding van zijn reis naar de Canariische Eilanden.

Deze beschrijving richt zich vooral op de kleurstoffen in de bevedering.

Anno 2021 zijn er door het gericht fokken met ontstane kleurmutaties meer dan 530 kleurslagen te onderkennen.

De beschrijvingen van deze kleurmutaties en de daaraan gekoppelde naamgeving zijn opgenomen in de Standaardeisen voor de Kleurkanarie, een uitgave van de NBvV, januari 2020.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten

onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);

d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volièr- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volièr- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Kleurkanarie** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volièr- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièr- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen ¹²van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Kleurkanarie lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

---

¹² Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Kleurkanarie.

Kleurkanaries kunnen ondergebracht worden in beplante buitenvolières, maar ook in grote binnenvluchten en kooien.

Als de vogels in kooien worden gehuisvest dan verdient het de voorkeur per koppel een kooi te gebruiken met afmetingen van 80x40x40, 100x50x50 cm. of 120x60x60 cm.

De zitstokken worden dan aan de uiterste zijden aangebracht.

Op deze manier hebben de vogels ook in een kooi voldoende vliegruimte.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen 60 tot 70%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd.

De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 5° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 30° C moet bedragen.

Vogels die in een buitenvolière zijn ondergebracht moeten bij vorst naar binnen kunnen

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C.

Kleurkanaries kunnen prima gehouden worden onder Nederlandse omstandigheden.

Kleurkanaries hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden. Een normale TL lamp voldoet aan deze voorwaarde.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Kleurkanarie is aanvullend onderstaand van toepassing:

In het broedseizoen kunnen de mannetjes wel agressief worden tegen soortgenoten.

Het verdient dan ook aanbeveling deze vogelsoort als koppel in een eigen vlucht of volière onder te brengen tijdens het broedseizoen. De Kleurkanarie kan buiten het broedseizoen in een ruime volière of vlucht goed samen gehouden worden met kleine Prachtvinken.

Het fokken met de Kleurkanarie.

De vogels zijn in het tweede jaar broedrijp.

Zij broeden in broedkooien van bij voorkeur 40 x 40 x 40 cm of 50 x 40 x 40 cm.

Ze maken bij voorkeur hun nestjes in b.v. een open nestkastje zodat ze duidelijk alles om zich heen kunnen waarnemen. Het zijn altijd open nesten gemaakt van grashalmen, kokosvezels of sisaltouw. De nestkastjes kunnen in de broedkooi geplaatst worden, maar ook aan het voorfront (mits daarop aangepast) opgehangen worden.

Afhankelijk van de periode waarin ze broeden wordt bepaald hoeveel broedronden mogelijk zijn.

Dit moeten er eigenlijk niet meer dan twee zijn.

De pop legt per broedronde 3 tot 4 eieren.

De pop broedt zelf de eieren uit.

De broedtijd bedraagt ca. 13 dagen. Het uitkomstpercentage ligt hoog, veelal 80%

De ouders brengen zelf de jongen groot.

Na de eerste broedronde kunnen de jongen, als ze al zelfstandig voedsel opnemen, onder gebracht worden in een kooi met de afmetingen van bijvoorbeeld 80 x 40 x 40cm. of in een kleine vlucht.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Daarnaast zijn er meerdere kleurmutaties bij de fokkers ontstaan en erfelijk vastgelegd.

Voeding, drinken en badwater.

Kleurkanaries zijn zaadeters.

Fabrieksmatig worden voor deze vogelsoort hoogwaardige zaadmengsels aangeboden.

De samenstelling kan variëren afhankelijk van de verschillende seizoenen die de vogels doormaken zoals het broedseizoen, de ruiperiode, het tentoonstellingsseizoen en de rustperiode.

Ook komt het voor dat gespecialiseerde fokkers hun eigen mengeling fabrieksmatig laten samenstellen.

Naast zaden hebben de vogels ook behoefte aan dierlijke eiwitten. Deze kunnen in de vorm van zachtvoer of eivoer aan de vogels worden verstrekt.

Dit type voer wordt ook fabrieksmatig aangeboden maar er zijn ook veel vogelliefhebbers die hun eigen eivoer op kundige wijze maken.

Kiemzaden, onrijpe onkruidzaden (afhankelijk van het seizoen), groen uit de natuur, groenten en fruit kunnen een aanvulling vormen op de voeding van de vogels. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de hoge vochtwaarden die geen echte voedingswaarde hebben.

Voor een goede spijsvertering is het nodig dat de vogels over kiezel en grit kunnen beschikken.

Vogels hebben ook mineralen nodig. Deze zitten onvoldoende in de zaadmengsels. Tekorten aan mineralen kunnen ernstige gezondheidsproblemen geven. Om dit te voorkomen zijn diverse zachtvoerders en zelfs voedingssupplementen beschikbaar.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteintjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteintjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels ook schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering. Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volières en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Kleurkanaries die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Kleurkanaries kunnen gedurende een jaar als Eigen Kweek worden ingezonden en worden ondergebracht in een universeelkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Kleurkanarie is 2,9 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Kleurkanarie niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Kleurkanaries als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Kleurkanarie is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of kanaries enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door leden van de Nederlandse Kleurkanarie Club (NKC) en de leden van de Speciaalclub Kleurkanarie Noord Nederland.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen Kleurkanaries, uitg. NBvV, januari 2020.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

H.K. van der Wal. *Kleurkanaries, Handboek voor het houden en kweken van zang-, kleur0 en postuurkanaries.* Uitg. Tirion Baarn, 1997. ISBN 90-5210-260-0 / 9789052102603

Links.

Serinus canaria . De IUCN Rode Lijst van Bedreigde Soorten 2018:

e.T22720056A132137153.

<https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2018-2.RLTS.T22720056A132137153.en> .

Gedownload op 11 juli 2021.

<www.iucnredlist.org>.

www.serinus-society.eu

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Harzer zangkanarie

2021, versie 1.2

NBvV code A. 1.001.001 t/m A 1.001.002

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinkachtigen
Geslacht: Serinus

Soort: **Serinus canaria domestica**

Soorten/ondersoorten:

De Harzer zangkanarie is de gedomesticeerde vorm van de *Serinus canaria*, ook wel beschreven als de "Wilde kanarie".

Via het domesticatieproces zijn in de loop der eeuwen diverse rassen ontstaan, zoals zangkanaries, vormkanaries en postuurkanaries.

Land van herkomst:

De eilanden voor de kust van Afrika.

Oorspronkelijk biotoop:

In berglandschappen op de genoemde eilanden en met struiken begroeide graslanden. Ook in tuinen en parken.

Beschrijving vogel:

De Kleurkanarie is een vogel van 14 cm.

Er is kleurverschil tussen de man en de pop.

De oudste beschrijving van de "Wilde Kanarie" is opgesteld in 1858 door de Duitser Karl Bode, naar aanleiding van zijn reis naar de Canariische Eilanden.

Deze beschrijving richt zich vooral op de kleurstoffen in de bevedering.

Anno 2021 zijn er door het gericht fokken met ontstane kleurmutaties meer dan 530 kleurslagen te onderkennen.

De beschrijvingen van deze kleurmutaties en de daaraan gekoppelde naamgeving zijn opgenomen in de Standaardeisen voor de Harzer zangleurkanarie, een uitgave van de NBvV, januari 2020.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);

d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Harzer zangkanarie** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen ¹³van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Kleurkanarie lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

---

¹³ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:
Virale aandoeningen
Bacteriële en mycotische aandoeningen
Parasitaire aandoeningen
Metabole en erfelijke aandoeningen
Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Harzer zangkanarie.

Kleurkanaries kunnen ondergebracht worden in beplante buitenvolières, maar ook in grote binnenvluchten en kooien.

Als de vogels in kooien worden gehuisvest dan verdient het de voorkeur per koppel een kooi te gebruiken met afmetingen van 80x40x40, 100x50x50 cm. of 120x60x60 cm.

De zitstokken worden dan aan de uiterste zijden aangebracht.

Op deze manier hebben de vogels ook in een kooi voldoende vliegruimte.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen 60 tot 70%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd.

De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 5° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 30° C moet bedragen.

Vogels die in een buitenvolière zijn ondergebracht moeten bij vorst naar binnen kunnen

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C.

Kleurkanaries kunnen prima gehouden worden onder Nederlandse omstandigheden.

Harzer zangkanaries hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden. Een normale TL lamp voldoet aan deze voorwaarde.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Harzer zangkanarie is aanvullend onderstaand van toepassing:

In het broedseizoen kunnen de mannetjes wel agressief worden tegen soortgenoten.

Het verdient dan ook aanbeveling deze vogelsoort als koppel in een eigen vlucht of volière onder te brengen tijdens het broedseizoen. De Kleurkanarie kan buiten het broedseizoen in een ruime volière of vlucht goed samen gehouden worden met kleine Prachtvinken.

Ornithologische cultuurhistorie.

De ornithologische Cultuurhistorische van de Harzer zangkanarie gaat terug tot 1500. Er wordt weliswaar beweerd dat Jean de Bethancourt al in 1402 kanaries meegenomen zou hebben terug naar Frankrijk maar daar is geen eenduidig bewijs voor. Wel is het aantoonbaar, o.a. middels oude boeken dat vanaf midden, eind 1500 de kanarie werd gefokt in kloosters door de monniken. De kanarie was aanvankelijk een grauw groen vogeltje dat vooral voor de aangename zang werd gehouden. Doordat de monniken probeerden alleen mannetjes te verkopen hebben ze lang een monopoly in stand kunnen houden. Toch vergisten ze zich wel eens waardoor er ook buiten de Spaanse kloosters langzaam maar zeker kwekerijen van kanaries ontstonden. O.a. in Tirol werden al rond 1600 veel kanaries gefokt. Dat gebeurde vooral door de families van mijnwerkers die daar in de zilvermijnen werkten. Kort na 1700 raakten deze mijnen uitgeput en vertrokken veel mijnwerkers naar het Harzgebergte in Duitsland. Bij de verhuizing namen ze hun kanarievogels ook mee en in en Rond Sint Andreasberg, waar ze gingen werken in de Samson Silbergrube gingen ze verder met het fokken van kanaries. De overtollige vogels van mindere kwaliteit werden door zgn. Vogelhaendler uitgevent in de buurlanden. Zodoende werd de voorloper van de Harzer zangkanarie de Saksische kanarie wereldberoemd en veelgevraagd. Door gerenommeerde kweker zoals Truthe, Volkmann en Engels werd de Harzer zangkanarie zuiver gefokt tot de Harzer zoals wij die vandaag de dag nog kennen.

Het fokken met de Harzer zangkanarie.

De vogels zijn in het tweede jaar broedrijp.

Zij broeden in broedkooien van bij voorkeur 40 x 40 x 40 cm of 50 x 40 x 40 cm.

Ze maken bij voorkeur hun nestjes in b.v. een open nestkastje zodat ze duidelijk alles om zich heen kunnen waarnemen. Het zijn altijd open nesten gemaakt van grashalmen, kokosvezels of sisaltouw. De nestkastjes kunnen in de broedkooi geplaatst worden, maar ook aan het voorfront (mits daarop aangepast) opgehangen worden.

Afhankelijk van de periode waarin ze broeden wordt bepaald hoeveel broedronden mogelijk zijn.

Dit moeten er eigenlijk niet meer dan twee zijn.

De pop legt per broedronde 3 tot 4 eieren.

De pop broedt zelf de eieren uit.

De broedtijd bedraagt ca. 13 dagen. Het uitkomstpercentage ligt hoog, veelal 80%

De ouders brengen zelf de jongen groot.

Na de eerste broedronde kunnen de jongen, als ze al zelfstandig voedsel opnemen, onder gebracht worden in een kooi met de afmetingen van bijvoorbeeld 80 x 40 x 40cm. of in een kleine vlucht.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Daarnaast zijn er meerdere kleurmutaties bij de fokkers ontstaan en erfelijk vastgelegd.

Voeding, drinken en badwater.

Harzer zangkanaries zijn zaadeters.

Fabrieksmatig worden voor deze vogelsoort hoogwaardige zaadmengsels aangeboden.

De samenstelling kan variëren afhankelijk van de verschillende seizoenen die de vogels doormaken zoals het broedseizoen, de ruiperiode, het tentoonstellingsseizoen en de rustperiode.

Ook komt het voor dat gespecialiseerde fokkers hun eigen mengeling fabrieksmatig laten samenstellen.

Naast zaden hebben de vogels ook behoefte aan dierlijke eiwitten. Deze kunnen in de vorm van zachtvoer of eivoer aan de vogels worden verstrekt.

Dit type voer wordt ook fabriekmatig aangeboden maar er zijn ook veel vogelliefhebbers die hun eigen eivoer op kundige wijze maken.

Kiemzaden, onrijpe onkruidzaden (afhankelijk van het seizoen), groen uit de natuur, groenten en fruit kunnen een aanvulling vormen op de voeding van de vogels. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de hoge vochtwaarden die geen echte voedingswaarde hebben.

Voor een goede spijsvertering is het nodig dat de vogels over kiezel en grit kunnen beschikken.

Vogels hebben ook mineralen nodig. Deze zitten onvoldoende in de zaadmengsels. Tekorten aan mineralen kunnen ernstige gezondheidsproblemen geven. Om dit te voorkomen zijn diverse zachtvoerders en zelfs voedingssupplementen beschikbaar.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteintjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteintjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels ook schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering. Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volières en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Harzer zangkanaries die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi.

Deze zogenaamde zangkooi is al diverse malen van grootte veranderd.

Er wordt thans geëxperimenteerd met de zgn. Duitse zangkooi.

De gewenning aan de het tijdelijk onderbrengen in een zangkooi kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Harzer zangkanaries kunnen gedurende een jaar als Eigen Kweek worden ingezonden en worden ondergebracht in een zangkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Kleurkanarie is 2,9 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Kleurkanarie niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Harzer zangkanaries als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevordering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Harzer zangkanarie is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of kanaries enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door leden van de Speciaalclub L.S.H. Harzers.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Handleiding keurmethodiek Harzer Zangkanaries versie 06-08-2017

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

H.K. van der Wal. *Kleurkanaries, Handboek voor het houden en kweken van zang-, kleur0 en postuurkanaries.* Uitg. Tirion Baarn, 1997. ISBN 90-5210-260-0 / 9789052102603

Links.

Serinus canaria . De IUCN Rode Lijst van Bedreigde Soorten 2018:
e.T22720056A132137153.

<https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2018-2.RLTS.T22720056A132137153.en> .

Gedownload op 11 juli 2021.

<www.iucnredlist.org>.

www.serinus-society.eu

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Waterslager zangkanarie

2021, versie 1.2

NBvV code B 1.002.001

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinkachtigen
Geslacht: Serinus

Soort: **Serinus canaria domestica**

Soorten/ondersoorten:

De Waterslager zangkanarie is een gedomesticeerde vorm van de *Serinus canaria*, ook wel beschreven als de "Wilde kanarie".

Via het domesticatieproces zijn in de loop der eeuwen diverse rassen ontstaan, zoals zangkanaries, vormkanaries en postuurkanaries.

Land van herkomst:

De eilanden voor de kust van Afrika.

Oorspronkelijk biotoop:

In berglandschappen op de genoemde eilanden en met struiken begroeide graslanden. Ook in tuinen en parken.

Beschrijving vogel:

De Waterslager zangkanarie is een vogel van 15 a 16 cm.

Er is kleurverschil tussen de man en de pop.

De oudste beschrijving van de "Wilde Kanarie" is opgesteld in 1858 door de Duitser Karl Bode, naar aanleiding van zijn reis naar de Canarische Eilanden.

Deze beschrijving richt zich vooral op de gecultiveerde zang van de Waterslager zangkanarie.

De beschrijvingen van deze zang en de daaraan gekoppelde naamgeving van de verschillende toeren zijn opgenomen in de Standaardeisen voor de Waterslager zangkanarie een uitgave van de NBvV, januari 2020.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);

d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Waterslager zangkanarie** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan een minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen ¹⁴van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Waterslager zangkanarie lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

---

¹⁴ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van voliëre- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Waterslager zangkanariekanarie.

Waterslager zangkanaries kunnen ondergebracht worden in beplante buitenvolières, maar ook in grote binnenvluchten en kooien.

Als de vogels in kooien worden gehuisvest dan verdient het de voorkeur per koppel een kooi te gebruiken met afmetingen van 80x40x40, 100x50x50 cm. of 120x60x60 cm.

De zitstokken worden dan aan de uiterste zijden aangebracht.

Op deze manier hebben de vogels ook in een kooi voldoende vliegruimte.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen 60 tot 70%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd.

De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 5° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 30° C moet bedragen.

Vogels die in een buitenvoliëre zijn ondergebracht moeten bij vorst naar binnen kunnen

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C.

Waterslager zangkanaries kunnen prima gehouden worden onder Nederlandse omstandigheden.

Waterslager zangkanaries hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 10 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden. Een normale TL lamp voldoet aan deze voorwaarde.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Waterslager zangkanarie is aanvullend onderstaand van toepassing:

In het broedseizoen kunnen de mannetjes wel agressief worden tegen soortgenoten.

Het verdient dan ook aanbeveling deze vogelsoort als koppel of als eenlingen in een eigen broedkooi onder te brengen tijdens het broedseizoen. De Waterslager zangkanarie kan buiten het broedseizoen in een ruime vluchten met soortgenoten samen gehouden worden, bij voorkeur mannen en poppen gescheiden van elkaar. Dit in verband met de zangopleiding

Ornithologische Cultuurhistorie

De ornithologische Cultuurhistorie van de Harzer zangkanarie gaat terug tot 1500. Er wordt weliswaar beweerd dat Jean de Bethancourt al in 1402 kanaries meegenomen zou hebben terug naar Frankrijk maar daar is geen eenduidig bewijs voor. Wel is het aantoonbaar, o.a. middels oude boeken dat vanaf midden, eind 1500 de kanarie werd gefokt in kloosters door de monniken. De kanarie was aanvankelijk een grauw groen vogeltje dat vooral voor de aangename zang werd gehouden. Doordat de monniken probeerden alleen mannetjes te verkopen hebben ze lang een monopoly in stand kunnen houden. Toch vergisten ze zich wel eens waardoor er ook buiten de Spaanse kloosters langzaam maar zeker kwekerijen van kanaries ontstonden. O.a. in Tirol werden al rond 1600 veel kanaries gefokt. Dat gebeurde vooral door de families van mijnwerkers die daar in de zilvermijnen werkten. Kort na 1700 raakten deze mijnen uitgeput en vertrokken veel mijnwerkers naar het Harzgebergte in Duitsland. Maar ook vertrok er een deel naar België om daar in de kolenmijnen te gaan werken. In Tirol waren er naast fokkers die zich toegedden op zachte rolvogels ook fokkers die hadden toegelegd op het fokken van kanaries die het lied van de nachtegaal nabootsten. Dit deden ze door de jonge mannetjes 's nachts te laten luisteren. Het lied van de wilde kanarie ook toeren bevat die waterachtig klinken. De wilde kanarie had dus de mogelijkheid om zowel roltoeren als geslagen toeren te brengen. Omdat het hier om een mogelijkheid gaat die erfelijk is moet het lied van de waterslager aangeleerd worden aan de jonge mannetjes. Die worden daartoe ieder jaar in oktober in zangkooitjes opgekooid worden om het lied van een voorzanger te leren. Deze leerperiode begint al in het ei. Daar horen de jonge mannetjes het lied van hun vader al. De vader is dan ook de beste voorzanger omdat de jonge mannetjes hun zangvermogen deels van de vader hebben geërfd. Na een opleiding van ongeveer drie maanden zijn de jonge mannetjes eind december klaar met hun studie en kan de fokker beginnen met het samenstellen van kwartetten Waterslagers. Dit is de zgn. stam. De bedoeling is om vier vogels bij elkaar te zoeken die zoveel mogelijk overeenkomen in zang. Hierbij komt het aan op het muzikale oor en de ervaring van de fokker. Een fokker die hierin goed slaagt kan met zijn stam extra punten verdienen en mooie prijzen winnen. Tijdens de wedstrijd waar soms wel 600 vogels zijn ingeschreven strijden de vogels in verschillende klassen: enkelingen, stellen en stammen om de prijzen. De vogels worden op een tafel uitgezet voor de keurmeester die een gedegen opleiding heeft genoten, en worden beoordeeld op de gebrachte zangtoeren. Deze kunnen voldoende, goed of zeer goed worden gebracht. Deze driedeelbaarheid geldt voor alle toeren. Na de beoordeling worden de punten van alle gebrachte toeren bij elkaar opgeteld en wordt er een zgn. keurlijst opgesteld waarop het ringnummer van de vogels wordt vermeld en de naam van de eigenaar. Bij verkoop van de vogel geeft deze keurlijst een indicatie van de zangcapaciteiten van de vogel.

Het fokken met de Waterslager zangkanarie.

De vogels zijn in het eerste jaar broedrijp.

Zij broeden in broedkooien van bij voorkeur 40 x 40 x 40 cm of 50 x 40 x 40 cm.

Ze maken bij voorkeur hun nestjes in b.v. een open nestkastje zodat ze duidelijk alles om zich heen kunnen waarnemen. Het zijn altijd open nesten gemaakt van grashalmen, kokosvezels of sisaltouw. De nestkastjes kunnen in de broedkooi geplaatst worden, maar ook aan het voorfront (mits daarop aangepast) opgehangen worden.

Afhankelijk van de periode waarin ze broeden wordt bepaald hoeveel broedronden mogelijk zijn.

Dit moeten er eigenlijk niet meer dan twee zijn.

De pop legt per broedronde 3 tot 4 eieren.

De pop broedt zelf de eieren uit.

De broedtijd bedraagt ca. 13 dagen. Het uitkomstpercentage ligt hoog, veelal 80%. De ouders brengen zelf de jongen groot. Na de eerste broedronde kunnen de jongen, als ze al zelfstandig voedsel opnemen (na ongeveer 30 dagen), onder gebracht worden in een kooi met de afmetingen van bijvoorbeeld 80 x 40 x 40cm. of in een kleine vlucht. In de periode tot aan de jeugdruimte is er geen opvallend sterftcijfer.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Daarnaast zijn er meerdere kleurmutaties bij de fokkers ontstaan en erfelijk vastgelegd.

Voeding, drinken en badwater.

Waterslager zangkanaries zijn zaadeters. Fabrieksmatig worden voor deze vogelsoort hoogwaardige zaadmengsels aangeboden. De samenstelling kan variëren afhankelijk van de verschillende seizoenen die de vogels doormaken zoals het broedseizoen, de ruiperiode, het tentoonstellingsseizoen en de rustperiode. Ook komt het voor dat gespecialiseerde fokkers hun eigen mengeling fabrieksmatig laten samenstellen.

Naast zaden hebben de vogels ook behoefte aan dierlijke eiwitten. Deze kunnen in de vorm van zachtvoer of eivoer aan de vogels worden verstrekt. Dit type voer wordt ook fabrieksmatig aangeboden maar er zijn ook veel vogelliefhebbers die hun eigen eivoer op kundige wijze maken.

Kiemzaden, onrijpe onkruidzaden (afhankelijk van het seizoen), groen uit de natuur, groenten en fruit kunnen een aanvulling vormen op de voeding van de vogels. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de hoge vochtwaarden die geen echte voedingswaarde hebben.

Voor een goede spijsvertering is het nodig dat de vogels over kiezel en grit kunnen beschikken.

Vogels hebben ook mineralen nodig. Deze zitten onvoldoende in de zaadmengsels. Tekorten aan mineralen kunnen ernstige gezondheidsproblemen geven. Om dit te voorkomen zijn diverse zachtvoerders en zelfs voedingssupplementen beschikbaar.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteintjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteintjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels ook schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering. Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volièren en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Waterslager zangkanaries die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten opgeleid worden en vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze zgn. zangkooi is al diverse malen van grootte veranderd. Er wordt thans geëxperimenteerd met de zgn. Duitse zangkooi.

Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Waterslager zangkanaries kunnen gedurende een jaar als Eigen Kweek worden ingezonden en een jaar als overjarig eigen kweek. Ze worden ondergebracht in een zangkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pooring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Waterslager zangkanarie is 3,2 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Waterslager zangkanarie niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Waterslager zangkanaries als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Waterslager zangkanarie is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of kanaries enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volièere of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door leden van de Landelijke Speciaalclub Waterslagers

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging uitgegeven door de NBvV.

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volièr- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volièr- en kooivogels door leden van de NBvV

De Waterslager, standardeisen NBvV, versie 2016.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

Serinus canaria . De IUCN Rode Lijst van Bedreigde Soorten 2018:
e.T22720056A132137153.

<https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2018-2.RLTS.T22720056A132137153.en> .

Gedownload op 11 juli 2021.

<www.iucnredlist.org>.

www.serinus-society.eu

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Bijlage A:

**Huisvestingsmatrix voor vogels uit de cluster 3h.
Zaadetende uitheemse kooi- en volièrè vogels.
Vinkachtigen**

Grootte van de vogel	Jaarcyclus	Huisvesting systeem	Aantal vogels
	Rustperiode	Buitenvolièrè met nachthok Buitenvlucht met nachthok Binnen volièrè Binnen vlucht Vluchtkooi 100 x 100 x 50 cm.	
Van 11 – 14 cm Van 15 – 18 cm. Meer dan 18 cm.	Vorbereiding broedseizoen	Kooi 80 x 40 x 40 cm. Kooi 100 x 40 x 50 cm. In volièrè of vlucht	
Van 11 – 14 cm Van 15 – 18 cm. Meer dan 18 cm	Broedseizoen	Broedkooi 40 x 40 x 40 cm. Broedkooi 50 x 40 x 50 cm. Nestgelegenheid in vluchten, volièrès en aangebouwde nachthokken.	1 koppel
	Rustperiode Incl. ruiperiode	In volièrè, vlucht of vluchtkooi	
Van 11 - 14 cm Van 15 – 18 cm. Meer dan 18 cm.	Vorbereiding deelname aan evenementen	Kooi 40 x 40 x 40 cm. Kooi 50 x 40 x 50 cm Kooi 50 x 50 x 50 cm.	
	Deelname aan tijdelijke evenementen	Voorgescreven Tentoonstellingskooi	1
	Rustperiode	Zie start matrix	

De soorten die behoren tot de families Fringillidae = vinken, Passeridae = mussen en Ploceidae = wevers worden bij voorkeur gehouden in volièrès of vluchten.